QATAR

Studie verwezenlijkt ter gelegenheid van de gezamenlijke economische zending onder het voorzitterschap van **HKH Prinses Astrid**, Vertegenwoordigster van ZM de Koning

21 > 27 maart 2015

agentschap voor
buitenlandse handel

VOORWOORD

Als gastheer van de Wereldbeker voetbal 2020 heeft het emiraat Qatar een kolossaal project op poten gezet voor de modernisering van zijn sport-, hotel- en transportinfrastructuur, grotendeels gefinancierd door de inkomsten uit de koolwaterstoffen.

Behalve de olie-en gasleidingen die voor de huidige welvaart hebben gezorgd, biedt het land nog een enorm potentieel aan diversificatie, waarvoor investeringen in opleiding, research en development nodig zijn.

Qatar wil immers overschakelen van een economie die leunt op petroleum en gas naar een economie waarin kennis en knowhow centraal staan, zoals deze uitspraak van het vorige staatshoofd Hamad Bin Khalifa Al Thani aantoont: "I really don't want you to think of Qatar as a hydrocarbon country alone. We know that hydrocarbons will come and go. But education will stay. It is the most important thing for us". Om deze ambitieuze uitdaging te verwezenlijken zal Qatar zich zonder twijfel moeten laten bijstaan door competente partners.

Het is in deze context dat het Agentschap voor Buitenlandse Handel, in samenwerking met zijn gewestelijke partners "Flanders Investment & Trade", "Brussel Invest & Export" en het "Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers", deze Prinselijke zending organiseert. We zijn ervan overtuigd dat dit voor onze bedrijven de kans bij uitstek zal zijn om blijk te geven van hun knowhow, zodat ze al hun troeven op de Qatarese markt zullen kunnen uitspelen.

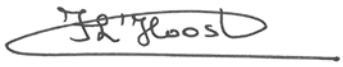

Fabienne L'Hoost

Adjunct-Directeur-generaal

Marc Bogaerts

Directeur-generaal

© Francisco Anzola, CC BY 2.0

EXECUTIVE SUMMARY

Met een BBP van meer dan 200 miljard USD is Qatar het tweede rijkste land ter wereld. In het laatste decennium bedroeg de groei vaak meer dan 10% en voor 2014 werd een resultaat van 6,2% geregistreerd. De olie-en gasvoorraden van het emiraat leveren een wezenlijke bijdrage aan dit succes.

Het nationaal strategisch plan "Qatar National Vision 2030" berust op 4 ontwikkelingspijlers: human ressources, sociale aangelegenheden, economie en milieu. De diversificatie van de activiteiten naar sectoren zonder olie of petroleum behoort ook tot de prioriteiten van de regering.

Bij de macro-economische parameters van Qatar speelt de inflatie een belangrijke rol. Deze bedroeg 3,2% in 2014 en dreigt op korte termijn te verhogen. De Qatar Central Bank zou meer obligaties moeten uitgeven om de overtollige liquide middelen te laten afvloeien en de prijsstijgingen te beheersen. De rentevoeten blijven dan weer stabiel.

De begroting 2014/2015 voorziet recorduitgaven van 60 miljard USD. Het leeuwendeel daarvan gaat naar infrastructuur, onderwijs en gezondheidszorg. De overheidsschuld schommelt rond de 30% van het BBP, wat de 2de plaats op wereldniveau verklaart die Qatar in het Global Competiteveness Report 2014-2015 van het Wereld Economisch Forum bezet wat betreft zijn macro-economische stabiliteit. Een gedeelte van het financiële overschot van het land wordt buiten de landsgrenzen geïnvesteerd via het soevereine fonds Qatar Investment Authority.

Qatar kent een atypisch demografisch profiel dat zich kenmerkt door een uitgesproken onevenwicht qua geslacht, een zeer jonge bevolking en een groot aantal immigranten dat vooral uit werknemers in de bouwsector bestaat.

Als lid van de GCC (Gulf Cooperation Council), van GAFTA en de OPEC staat Qatar duidelijk open voor internationale handel. Sinds 2007 kon de export bijna worden verdrievoudigd dankzij de prijsstijgingen voor gas en petroleum. Deze prijzen zouden zich in de komende jaren echter moeten stabiliseren. Deze tendens in combinatie met de verwachte groei van de invoer, voornamelijk vanwege de talrijke bouwwerven, zou de handelsbalans van Qatar moeten eroderen. Waar Azië 80% van de Qatarese uitvoer voor zijn rekening neemt, is de Europese Unie de belangrijkste handelspartner voor wat betreft de invoer.

De directe buitenlandse investeringsstromen fluctueerden de laatste tijd sterk. Op dit moment overheerst de stijgende tendens, vooral in de petrochemie en de bouwsector. Qatar biedt een gunstig investeringsklimaat, ook al blijft de samenwerking met een Qatarese partner in de praktijk meestal noodzakelijk om voet aan de grond te krijgen in het land.

Het tweede gedeelte van de studie analyseert de 4 sectoren die de meeste opportuniteiten bieden voor onze bedrijven: gas en petroleum, constructie, cleantech en gezondheidszorg.

Het emiraat is afhankelijk van zijn zwarte goud en nog meer van zijn gasvoorraden. De koolwaterstoffen maken meer dan de helft van het BBP uit en zijn goed voor 90% van de uitvoer. Qatar is de grootste verkoper van LNG en heeft de derde grootste aardgasvoorraad ter wereld.

De organisatie van de Wereldbeker Voetbal in 2022 zorgde voor een boost in een andere sector: de constructie. Het budget dat werd vrijgemaakt voor dit evenement is indrukwekkend: 200 miljard USD, het equivalent van het jaarlijks BBP. Naast sportinfrastructuur wordt ook voorzien in de bouw van voldoende hotels en moderne, efficiënte transportmogelijkheden om de miljoenen

verwachte bezoekers te kunnen onthalen en vervoeren.

Ook aan het milieuaspect werd gedacht. De regering richt zich op zonne-energie als alternatief voor de koolwaterstoffen. Hiervoor worden grote investeringen gepland, net als voor andere domeinen waar grote uitdagingen wachten, zoals het waterbeheer, de afvalverwerking en de atmosferische vervuiling.

Tot slot neemt ook de gezondheidszorg een hoge vlucht. De infrastructuur, de dienstverlening en het medisch personeel zullen zich moeten aanpassen aan steeds hogere eisen, zowel op kwantitatief als kwalitatief vlak.

Na enkele algemene gegevens (Deel 1) en de analyse van de belangrijkste macro-economische indicatoren (Deel 2), worden de vier bovenvermelde sectoren bestudeerd (Deel 3): de koolwaterstoffen, constructie, cleantech en gezondheidszorg, welke op dit moment de meest dynamische sectoren in Qatar zijn. Tot slot worden enkele recente Belgische succesverhalen aangehaald (Deel 4).

INHOUD

VOORWOORD 3

EXECUTIVE SUMMARY 5

1. ALGEMENE INFORMATIE 8

2. ECONOMISCHE GEGEVENS 12

2.1 SLEUTELINDICATOREN 14

2.1.1 BBP 16
2.1.2 Inflatie 20
2.1.3 Rentevoet 22
2.1.4 Wisselkoers 22
2.1.5 Budget 23
2.1.6 Werk 27

2.2 BUITENLANDSE HANDEL 30

2.2.1 Internationale samenwerking 30
2.2.2 Handelsbalans 31
2.2.3 Relaties met België 33
2.2.4 Lopende rekening 34

2.3 DIRECTE BUITENLANDSE INVESTERINGEN 35

2.4 RISICO BEOORDELING 38

2.4.1 Risicobeoordeling volgens de Credendo Group 38
2.4.2 Andere risico-indicatoren 40

3. SECTORALE ANALYSE 42

3.1 CONSTRUCTIE 44

3.2 KOOLWATERSTOFFEN 50

3.2.1 Gaz 52
3.2.2 Petroleum 54

3.3. CLEANTECH 56

3.3.1 Zonne-energie 56
3.3.2 Water 58
3.3.3 Afval 59
3.3.4 Vervuiling van de atmosfeer 60

3.4 DE GEZONDHEIDSZORG 61

4. RECENTE SUCCESSTORIES 68

CHASSIS HANIN 70
DEME 71
MEMNON 72

5. BRONNEN 74

© 4ing, Flickr.com, CC BY-SA 2.0

1

ALGEMENE INFORMATIE

© Haakon S. Krohn, CC BY-SA 3.0

- Qatar is een emiraat gelegen in het Midden-Oosten. Na de overheersing door de Perzen en, recenter, door Bahrein, de Ottomanen en Groot-Brittannië, werd Qatar op 3 september 1971 een onafhankelijke staat. In tegenstelling tot het merendeel van de naburige emiraten weigerde Qatar om deel uit te maken van de federatie van de Verenigde Arabische Emiraten.

- De hoofdstad Doha en Al-Rayyan zijn de twee belangrijkste steden van het land. Drie kwart van de Qatari's (of Qatarezen) woont in één van beide steden.

- Het huidige staatshoofd is Emir Tamim Bin Hamad Al Thani, die zijn vader opvolgde op 25 juni 2013. Sheikh Abdullah Bin Nasser Bin Khalifa Al Thani is de Eerste Minister.

- In september 2014 telde Qatar 2.187.326 inwoners. Met een gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei van 9,1% sinds 2000 is de populatie op 14 jaar tijd 3,3 keer groter geworden. Daarmee kende het land één van de snelst groeiende bevolkingen ter wereld.

- Volgens schattingen zijn slechts 260.000 personen (ongeveer 12% van de inwoners) Qatarees van oorsprong. De overige 88% bestaan uit expats afkomstig uit het Westen, uit India of uit nabijgelegen Arabische landen zonder petroleum- of aardgasvoorraden. De etnische samenstelling profileert zich als volgt: 40% Arabieren (met name Qatari, Egyptenaren, Marrokanen en Palestijnen), 18% Pakistanen, 18% Indiërs, 10% Iranezen en 14% van een nog andere origine, waaronder heel wat westerse expats. In februari 2015 waren 541 Belgen geregistreerd in Doha.

- De grote meerderheid van de migranten zijn mannelijke arbeiders. Als gevolg daarvan is slechts 25% van de bevolking vrouw. Nergens ter wereld is er een groter onevenwicht tussen beide seksen te vinden.

- Amper 1,02% van de Qatari's is 65 jaar of ouder (september 2014), waarmee het land internationaal een uitschieter is. 14,3% van bevolking is jonger dan 15 jaar en evenveel inwoners zijn tussen 15 en 24 jaar. De gemiddelde leeftijd voor mannen ligt op 32,8 jaar, voor de vrouwen op 25,4 jaar. De levensverwachting bij geboorte bedraagt 75,35 jaar.

- De officiële taal is het Arabisch.

Het Engels wordt vaak gebruikt in handelsbetrekkingen. Bovendien lijkt het Engels de gangbare taal te worden tussen de verschillende culturele gemeenschappen en wordt deze taal ook het gemeenschappelijke communicatiemiddel van de verschillende expats in het land.

- De staatsgodsdienst van Qatar is het Wahhabisme, een soennitische tak van de islam. Alle Qatari zijn bijgevolg moslim, maar veel van de buitenlandse werkkrachten hebben echter een ander geloof. Volgens een recente enquête zou 77% van de bewoners moslim zijn, 9% hindoe, 8.5% christen, terwijl 5% een andere religie aanhangt.

- Het land strekt zicht uit over een lengte van 160 kilometer en een breedte van 80 kilometer. Met een oppervlakte van 11.607 km² bestrijkt Qatar ongeveer 40% van het Belgische oppervlakte. Qatar is grotendeels omgeven door de Perzische golf, maar deelt ook een grens van 60 kilometer met Saoedi-Arabië in het zuiden en met Bahrein in het Noord-Westen.

- In het centrum van het land kijkt een golvend plateau uit over de smalle kustvlakte.

Tussen mei en oktober kent Qatar een dor klimaat, met temperaturen tussen de 35 en 40 graden, die zelfs kunnen klimmen tot 50 graden. Er valt geen neerslag, terwijl de vochtigheid zeer hoog is (90%). Zandstormen komen in deze periode vaker voor.

Van november tot april is er een zachter klimaat in het land, met temperaturen tussen 22 graden in januari en 30 graden in april. De nachten zijn fris en er kan zeer lichte neerslag vallen (70 tot 80 mm per jaar).

- De Qatari Riyal (QAR) is de munteenheid. Ze wordt onderverdeeld in 100 dirhams. Op 25 januari 2015 was 1 euro 4,0587 QAR waard.

- Op de Human Development Index van de Verenigde Naties heeft het land met een score van 0,851 de 31ste plaats op 187 landen en staat het in de categorie "Very high human development". België staat gerangschikt op de 21ste plaats.

© ame-muesler.de, CC BY-SA 3.0

2

ECONOMISCHE GEGEVENS

2.1 SLEUTELINDICATOREN 14

2.1.1 BBP 16
2.1.2 INFLATIE 20
2.1.3 RENTEVOET 22
2.1.4 WISSELKOERS 22
2.1.5 BUDGET 23
2.1.6 WERK 27

2.2 BUITENLANDSE HANDEL 30

2.2.1 INTERNATIONALE SAMENWERKING 30
2.2.2 HANDELSBALANS 31
2.2.3 RELATIES MET BELGIË 33
2.2.4 LOPENDE REKENING 34

2.3 DIRECTE BUITENLANDSE INVESTERINGEN 35

2.4 RISICO BEOORDELING 38

2.4.1 RISICOBEOORDELING VOLGENS DE CREDENDO GROUP 38
2.4.2 ANDERE RISICO-INDICATOREN 40

2.1 SLEUTELINDICATOREN

De Qatar National Vision (QNV) is de nationale strategie van Qatar met 2030 als horizon. De visie werd gelanceerd in 2008 en beschrijft economische en sociale doelstellingen op lange termijn, met een permanent overlegplatform om de concrete actieplannen uit te werken. De QNV stelt zich als doel om het potentieel van Qatar volledig te ontplooien en om zich te blijven ontwikkelen teneinde een verhoogde levensstandaard aan al haar inwoners te kunnen bieden.

De visie heeft vijf grote uitdagingen voor Qatar opgelijst:

- de modernisering en het behoud van de tradities
- het ondersteunen van de noden van de huidige en toekomstige generaties
- zorgen voor een beheersbare groei en gecontroleerde ontwikkeling
- de kwantiteit en kwaliteit van de werkende expats en de gekozen ontwikkelingsstrategie
- de economische groei, de sociale ontwikkeling en het milieubeheer

Bovendien rust de visie op vier onderling verbonden ontwikkelingspilaren (Bron: WTO):

- *Persoonlijke ontwikkeling*

  Qatar wil een welvarende maatschappij zijn. De overheid van Qatar moet massaal blijven investeren in gezondheid en onderwijs, conform de internationale normen. Ze moet de kunde en kennis van haar werkende bevolking versterken en de nodige stappen ondernemen op het vlak van wetenschap en technologie.

- *Sociale ontwikkeling*

  De overheid zal zich inzetten om familiewaarden te promoten, om een efficiënt sociale zekerheidsstelsel op te bouwen, om democratische instellingen te ontwikkelingen, om de vrouwen meer autonomie te geven in onder meer economisch en politiek opzicht, om maatregelen te nemen die het erfgoed en de cultuur van het land veiligstellen, om de Arabische en Islamitische identiteit van Qatar te benadrukken en om sport en een gezondere levensstijl aan te prijzen.

- *Economische ontwikkeling*

  De overheid engageert zich om op een verantwoorde manier haar natuurlijke gas- en olierijkdommen te exploiteren. Bovendien wil ze de inkomsten ten goede laten komen van de huidige en toekomstige generaties. Er wordt prioriteit gegeven aan uitgaven in infrastructuurprojecten, de bevolking en de instellingen. De QNV voorziet in het ontwikkelen van een dynamische en gediversifieerde economie die meer en meer op de schouders van de privésector terechtkomt, om zo van Qatar een regionale kenniseconomie te maken en ondernemersactiviteit aan te trekken.

- *Groene ontwikkeling*

  Qatar wenst een systeem te ontwikkelen dat natuurbeheer compatibel maakt met economische groei, om rationalisatie van het waterverbruik aan te moedigen en om schaarse grondstoffen op een duurzame wijze te gebruiken. Bovendien heeft de overheid zich geëngageerd voor een betere luchtkwaliteit, het verminderen van afval en het ontwikkelen van recyclage-systemen, om al het mogelijke te ondernemen teneinde de culturele erfenis en biodiversiteit in ere te houden en om natuurvriendelijke waarden te stimuleren. Daarnaast is het de bedoeling om deel te nemen aan regionale en internationale samenwerkingsprogramma's die groene technologie aanmoedigen.

Nationale visie 2030

"Ontwikkeling, in alle betekenissen van het woord, en de uitdagingen waarmee deze wordt geconfronteerd op het vlak van economie, milieu, technologie en grondstoffenschaarste, is een thema waarmee iedere maatschappij in deze wereld worstelt [...] De afgebroken Doha Ronde (onderhandelingen over een nieuw vrijhandelsakkoord in de schoot van het WTO) moeten tot een goed einde worden gebracht om wereldhandel te promoten, om handelsbelemmeringen te slopen, om een motiverende omgeving te creëren voor lokale en buitenlandse investeringen en om gepaste partnerschappen te sluiten tussen publieke en private sectoren. "

Hamad Bin Khalifa Al-Thani
Ex-emir van Qatar
(Doha Forum, mei 2013)

2.1.1 BBP

NOMINAAL BBP (MILJARD COURANTE USD) EN GROEI VAN HET REËLE BBP (IN %)

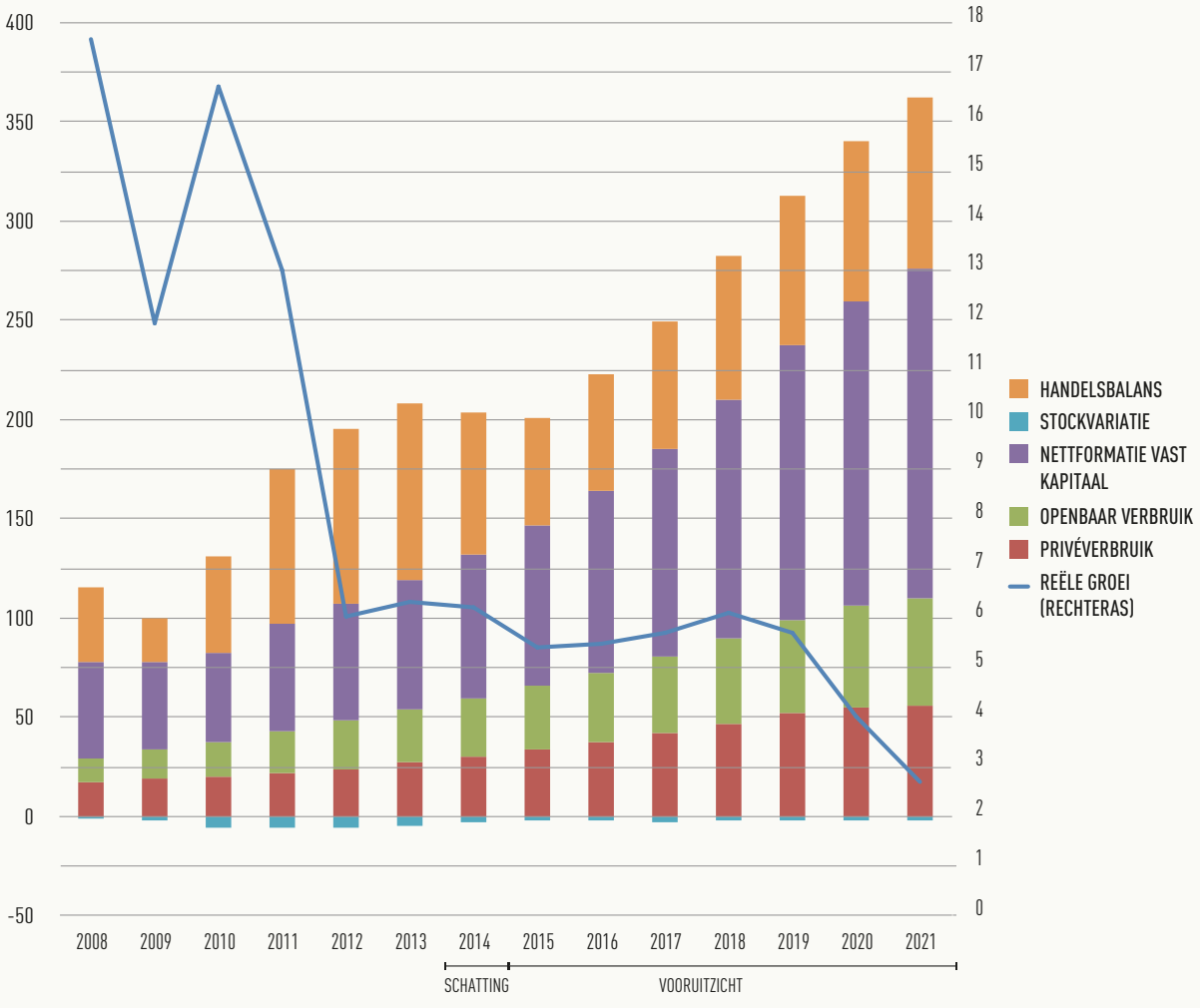

Bron: EIU (januari 2015)

Het bruto binnenlands product of BBP is de beste indicator om de economische gezondheid van een land te evalueren.

Het nominaal BBP tegen marktprijzen van Qatar verdubbelde op vier jaar tijd en kwam zo uit op 203 miljard USD in 2013. Volgens de Economist Intelligence Unit (EIU) zal het BBP in 2014 op een vergelijkbaar niveau afklokken. Het reële BBP, gemeten aan de werkelijke economische groei, kende een groei van 6.2%.

TWEEDE RIJKSTE LAND TER WERELD...

Het BBP per inwoner overstijgt sinds 2012 de grens van 100.000 USD. Volgens een studie van de Boston Consulting Group zou 14% van de huishoudens in USD miljonair zijn.

In het bijbehorende landenklassement nam Qatar de zilveren medaille over van Noorwegen in 2014, met een BBP geschat op 105.637 USD per inwoner. België staat op de 16de plaats.

KLASSEMENT VAN LANDEN OP BASIS VAN BBP PER INWONER (SCHATTING 2014, OP MARKTPRIJS)

Rang	Land	BBP 2014 per inwoner (USD)	BBP 2013 per inwoner (USD)	Evolutie
1	Luxemburg	115 542	110 573	+4,49%
2	Qatar	105 637	104 655	+0,94%
3	Noorwegen	102 331	101 271	+1,05%
4	Zwitersland	82 971	80 276	+3,36%
5	Australië	62 127	64 157	-3,16%
6	Denemarken	60 256	57 999	+3,89%
7	Zweden	59 595	57 297	+4,01%
8	Verenigde Staten	54 609	52 839	+3,35%
9	Singapore	53 671	52 918	+1,42%
10	Canada	53 118	51 871	+2,4%
11	Oostenrijk	51 641	49 256	+4,84%
12	Finland	50 037	47 625	+5,06%
13	Ierland	49 888	47 882	+4,19%
14	Nederland	49 273	47 651	+3,4%
15	Ijsland	47 619	45 315	+5,08%
16	België	47 166	45 537	+3,58%
17	Koeweit	47 048	47 829	-1,63%
18	Duitsland	45 925	43 952	+4,49%
19	Frankrijk	44 730	42 991	+4,05%
20	Verenigde Arabische Emiraten	43 424	43 185	+0,55%

Bron: IMF (2014)

EEN INDRUKWEKKENDE GROEI...

Qatar groeide met dubbele cijfers tussen 2006 en 2011 en was daarmee één van de meest dynamische economieën ter wereld. Deze groei werd voornamelijk gerealiseerd dankzij florerende activiteiten in de petroleum- en gassector.

In 2012 en 2013 stabiliseerde de groei jaarlijks rond de 6%. De EIU schat ook de gemiddelde groei voor 2014 op 6.2%. Wel wordt verwacht dat de groei gestaag zal afnemen, tot een groei van 2,7% in 2021 als gevolg van de dalende prijs voor olie en gas.

Onderstaande grafiek toont aan dat Qatar het de afgelopen jaren aanmerkelijk beter deed dan haar partners van de GCC (Gulf Cooperation Council, zie 2.2).

REËLE GROEI IN DE LANDEN VAN DE GCC

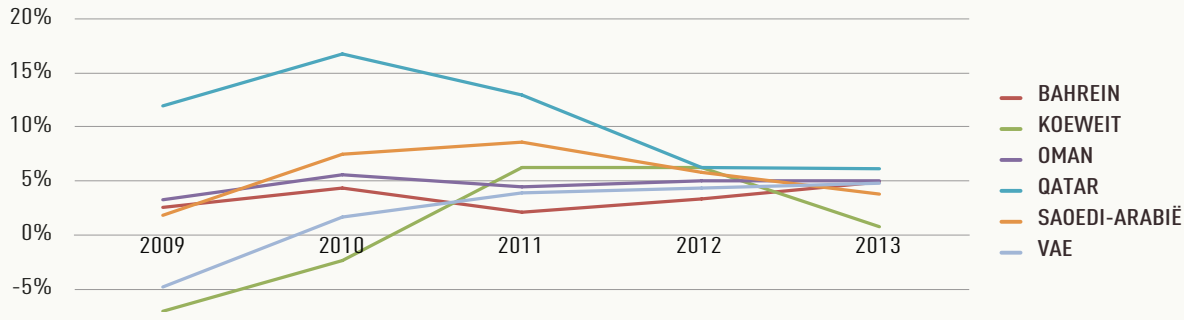

Bron: IMF, World Economic Outlook 2014 (april 2014)

... AANGEDREVEN DOOR PETROLEUM EN GAS

SECTORALE SAMENSTELLING IN 2013

	Aandeel BBP 2013	Evolutie 2012-2013
Landbouw en visserij	0,1%	8,4%
Mijnen en groeven (waaronder petroleum en gas)	54,4%	2,0%
Maakindustrie	9,9%	2,8%
Constructie	4,8%	15,1%
Elektriciteit en water	0,5%	12,2%
Financiën, verzekeringen, vastgoed	12,3%	18,3%
Openbare diensten	9,4%	16,2%
Handel, hotels en restaurants	6,1%	16,4%
Andere diensten	2,5%	n.c.

Bron: Ministry of Development Planning and Statistics (2014)

SECTORALE SAMENSTELLING IN 2013

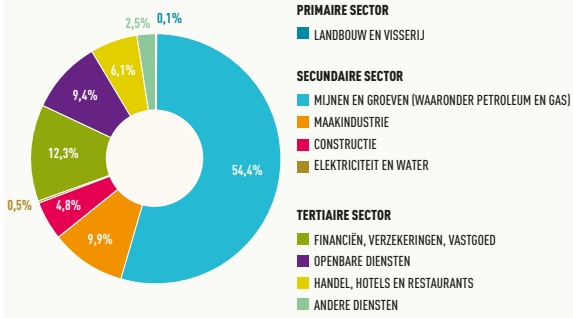

Bron : Ministry of Development Planning and Statistics (2014)

De sectorale samenstelling toont eerst en vooral de dominantie van de secundaire sector in de Qatarese economie aan. Deze genereert bijna 70% van 's lands rijkdom, waardoor iets minder dan 30% overblijft voor de tertiaire sector, en de primaire sector haast verwaarloosbaar is.

De **primaire sector** groepeert alle activiteiten voor de exploitatie van natuurlijke rijkdommen. De landbouw en visserij vertegenwoordigt slechts 0,1% van het BBP.

Met de **secundaire sector** bedoelen we alle activiteiten die als einddoel hebben om een natuurlijke grondstof tot een afgewerkt product te verwerken. De exploitatie van mijnen en groeven, inclusief petroleum en gas, neemt het leeuwendeel voor zijn rekening en vertegenwoordigt meer dan de helft van het BNP (54,4% in 2013). De maakindustrie en bouw, net als elektriciteit en water nemen de rest van de secundaire sector voor hun rekening met respectievelijk 9,9%, 4,8% en 0,5% van het BBP.

© Flickr.com, Mark Pegrum, CC BY-SA 2.0

De **tertiaire sector** is dan weer deze van de diensten. Ze vertegenwoordigt 30,3% van het Qatarese BBP. Voornamelijk financiën, verzekering en immobilieën (12,3%) dragen hiertoe bij, gevolgd door de publieke sector (9,4%), de handel, de hotels en de restaurants (6,1%).

Het aandeel van de niet-oliegebonden industriële sector stijgt lichtjes, conform de ambitie van de QNV 2030 wat betreft de diversificatie van de economie. Waar het aandeel van petroleum en gas in het BBP van 2010 nog 58% bedroeg is dit teruggezakt tot 54% in 2013. De petroleum- en gassector groeide dat jaar met 2%, terwijl het merendeel van de overige sectoren een stijging kende bestaande uit dubbele cijfers.

2.1.2 INFLATIE

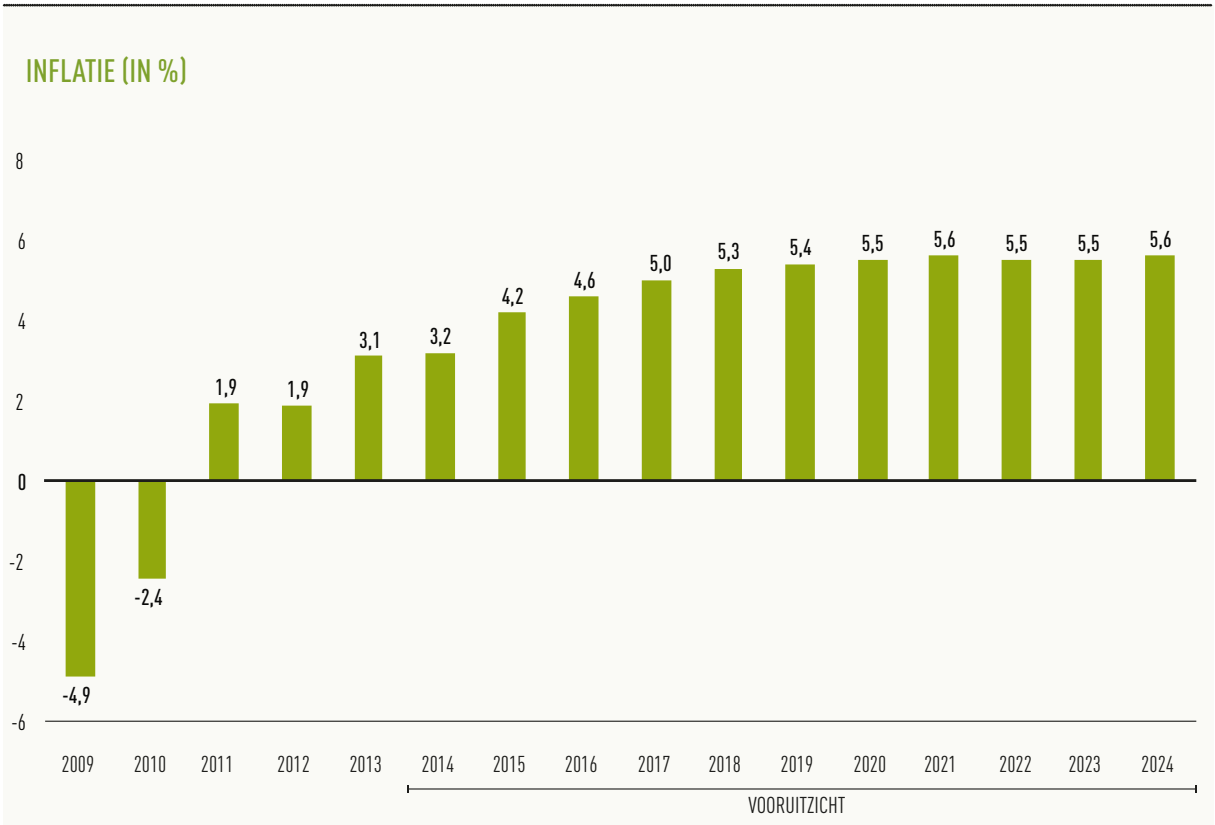

Bron: EIU (november 2014)

De inflatie wordt gewoonlijk berekend op basis van de index van de consumptieprijzen. Die weerspiegelt de evolutie van de prijzen van een standaardmix van goederen en diensten die de gezinnen voor eigen consumptie kopen.

De inflatie wordt berekend door te kijken naar de stijging van die index over een bepaalde periode in vergelijking met de waarde van die index tijdens een basisperiode. Die indicator en zijn evolutie dienen voor de centrale bank onder meer als referentiepunt voor het voeren van haar monetaire beleid.

De inflatie voor 2014 wordt geschat op 3,2%, voornamelijk als gevolg van een verhoogde consumptie van goederen en diensten.

© Flickr.com, Eric Eskilsson, CC BY-SA 2.0

	INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN				EVOLUTIE		
	2010	2011	2012	2013	2010-2011	2011-2012	2012-2013
Globaal	**106,9**	**108,9**	**111,0**	**114,4**	**1,9%**	**1,9%**	**3,1%**
Voeding, drank & tabakswaren	123,9	129,4	134,2	137,3	4,4%	3,7%	2,3%
Kleding & schoeisel	105,2	113,3	116,5	116,7	7,7%	2,8%	0,2%
Huur, diensten & andere huishouddiensten	91,9	87,4	84,6	89,5	-4,9%	-3,3%	5,8%
Meubels, textiel & huishoudapparaten	109,9	113,1	118,6	122,4	2,9%	4,9%	3,1%
Medische zorg & gezondheidsdiensten	109,7	112,6	114,2	116,9	2,6%	1,5%	2,3%
Transport & Communicatie	107,2	114,1	116,7	118,3	6,4%	2,3%	1,4%
Ontspanning, recreatie & cultuur	111,6	113,9	120,7	129,5	2,0%	6,0%	7,3%
Andere goederen en diensten	126,1	133,4	139,8	136,4	5,8%	4,8%	-2,5%

Bron: Ministry of Development Planning and Statistics (2014)

De bijgevoegde tabel stelt de evolutie van de prijsindex aan consumptieprijzen voor (basisjaar 2007 = 100) met een verdeling per goederencategorie. De verhoogde inflatie die werd opgemeten in 2013 is voornamelijk te wijten aan de stijging van de vastgoedprijzen, die evolueerden van een deflatie van 3,3% in 2012 naar een inflatie van 5,8% het jaar erop. De prijzen van zowel voeding als kledij stegen minder dan de eergaande jaren.

Hoewel de dalende koers voor petroleum de komende jaren vermoedelijk zal aanhouden wordt verwacht dat de publieke uitgaven, in concreto investeringen in infrastructuur, de inflatie tot een gemiddeld niveau 4,9% zullen brengen tussen 2015 en 2019. De verwachte prijsstijging van voeding en drank zou zich moeten aankondigen vanaf 2016.

De Centrale Bank van Qatar (*Qatar Central Bank of QCB*) zal als gevolg van deze projecties zijn beleid moeten aanhouden en trimesterieel 4 miljard QAR (1,1 miljard USD) aan obligaties en sukuks (islamitische obiligaties) blijven uitgeven om de overtollige liquiditeiten af te voeren en zo de inflatie in de hand te houden.

2.1.3 RENTEVOET

De Centrale Bank van Qatar garandeert de monetaire politiek en stuurt als gevolg daarvan de rentevoet van het land.

Het aanpassen van deze rentevoet is voor de QCB een manier om de monetaire politiek te beïnvloeden. Het zijn immers de privébanken die geld lenen aan de voet vastgelegd door de centrale bank, en die bijgevolg ook hun eigen rentevoet gaan doorrekenen aan klanten voor hypothecaire leningen, professionale kredieten of consumptiekredieten, evenals voor spaarproducten. Zo spelen ze een essentiële rol in de regulering van de interestvoet.

In 2013 had de QCB vijf instrumenten ter zijner beschikking om de binnenlandse liquiditeit te beïnvloeden: de wisselkoers, repo-transacties, de verplichte reserve ratio, schatkistcertificaten en staatsobligaties.

Sinds augustus 2011 zijn zowel de ontleningsrente als de depositorento stabiel gebleven op respectievelijk 4,50% en 0,75%.

2.1.4 WISSELKOERS

WISSELKOERS VAN DE QATARI RIYAL (QAR) MET DE EURO (EUR) EN DE DOLLAR (USD)

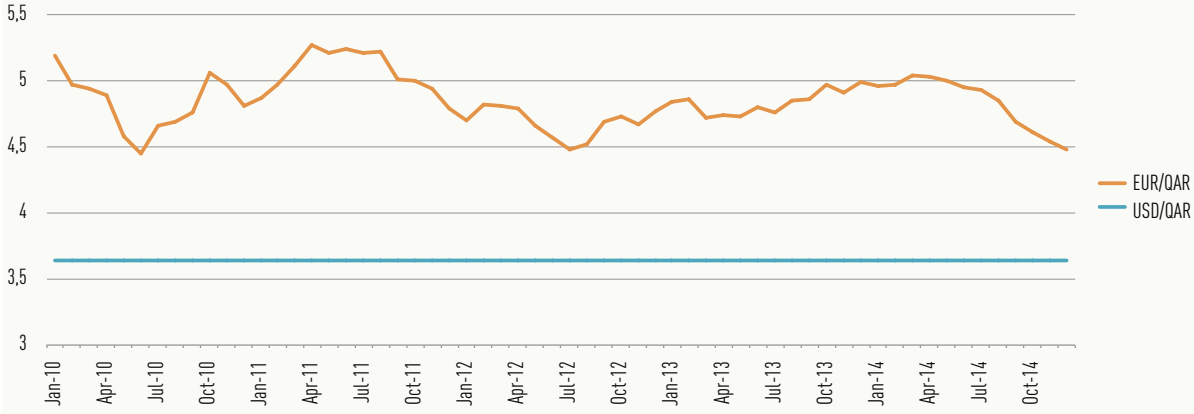

Bron: www.x-rates.com / EIU (januari 2015)

Sinds haar ontstaan in 1993 volgt de QCB de strategie van haar voorganger, de Monetaire Autoriteit van Qatar (QMA) qua monetair beleid. Dit betekent het gebruik van de wisselkoers als nominaal anker.

Het wisselbeleid stoelt op een vast evenwicht tussen de Qatari riyal en de USD, vastgelegd op 3.64 QAR voor 1 USD sinds 2001.

Volgens de EIU willen de lokale autoriteiten deze relatie behouden, wijzend op het feit dat de export van gas en petroleum wordt uitgedrukt in USD, maar ook op de stabiliteit die deze band met zich meebrengt voor investeerders. Een aanpassing van dit beleid lijkt dan ook weinig waarschijnlijk,

tenzij de USD aanzienlijk zou verzwakken.

De euro apprecieerde ten aanzien van de QAR tussen de zomer van 2012 en de lente van 2014, waardoor ze zelfs de barrière van 5 QAR doorbrak. Sindsdien is de trend echter gekeerd. De gemiddelde koers in december 2014 lag op 4.48 QAR voor 1 EUR. Een logisch gevolg, gelet op de daling van de EUR ten opzichte van de USD. Deze waardedaling biedt kansen voor Belgische exporteurs naar Qatar.

2.1.5 BUDGET

Qatar heeft in april een recordbudget goedgekeurd voor het fiscaal jaar 2014/2015 van 60 miljard USD (+ 3,7% ten opzichte van 2013/2014) en verwacht voor ongeveer 62 miljard USD aan inkomsten te verkrijgen (+ 3.5%). Deze projecties zijn weliswaar gebaseerd op de prijs voor aan vat Brent aan 65 USD, terwijl deze in januari 2015 onder de grens van 50 USD dook.

Drie posten nemen samen 54% van het kolossale ter beschikking gestelde investeringsbedrag voor hun rekening. Dit zijn:

- Infrastructuur en transport: 20,76 miljard USD (+ 22% ten opzichte van het voorgaande budget)
- Onderwijs: 7, 22 miljard USD (+ 7%)
- Gezondheid: 4,31 miljard USD (+ 12%)

Qatar geniet gewoonlijk van een groot budgettair overschot dankzij de ruime inkomsten van de petroleum en gas export. In 2013 vertegenwoordigde het overschot nog 15,2% van het BBP.

Deze aanzienlijke financiële middelen geven de nodige marge om een beleid van budgettaire expantie te voeren, gecentreerd rond investeringen en een stijging van de lopende uitgaven.

Dit jaarlijks surplus zal de komende jaren echter wegsmelten als de prijsdaling van petroleum en gas zoals verwacht blijft aanhouden. Zoals eerder aangehaald werd een vat Brent verhandeld voor ongeveer 45 USD, terwijl het gemiddelde de afgelopen drie jaren op 110 USD lag.

Deze prijsevolutie had een onmiddellijk effect op de begroting van Qatar in 2014. Het land kende weliswaar nog een fiscale surplus maar deze lag met 2 miljard USD of 1% van het BBP ver onder de voorspellingen van de EIU (10.4%)

De Qatarese staatsschuld is sinds 2011 wel aan het afzwakken, van 34,8% van het BBP naar een verwachte 30,0% in 2014.

De deviezenreserve, activa in vreemde valuta en de goudvoorraad in bezit van de centrale bank is de afgelopen jaren gestaag aangedikt, van 17 miljard USD in 2011 naar 42 miljard USD in 2013. Het huidige niveau is het equivalent voor 8 maanden import van goederen en diensten. De centrale bank streefde ernaar om tegen 2014 een reservepotje te hebben van 47 miljard USD, en tegen 2015 zelfs één van meer dan 50 miljard USD.

Via de « Qatar Investment Authority » (QIA), het soevereine investeringsfonds van Qatar, wordt een deel van de financiële overschotten in het buitenland ondergebracht.

De QIA werd in 2005 opgericht om de economie te versterken door de Qatarese natuurlijke rijkdommen te beschermen en de activa te diversifiëren. Het fonds heeft geen geografische of sectorale grenzen maar werkt in functie van de conjunctuur en opportuniteiten. De enige beperking die het zichzelf oplegt is de beperking om niet te investeren in sectoren die niet conform zijn met de shariah, de islamitische wetgeving, zoals alcohol.

De QIA beheert geschatte activa ter waarde van 256 miljard USD, waarmee het volgens het Sovereign Wealth Fund Institute wereldwijd gezien het 11de belangrijkste fonds in zijn soort is. Investeringen vinden zowel in Qatar plaats, via de Qatar Foundation (gespecialiseerd is in cultuur en onderwijs (zie 2.1.6)), als in het buitenland (waarvan 80% in Europa). Dit laatste gebeurt voornamelijk via de Qatar Holding, die bij uitstek investeert in hotels, luxegoederen, toerisme en financiën. De QIA heeft onder meer belangen in bedrijven als Total, Lafayette, Harrod's...

In de toekomst wenst het fonds meer te focussen op technologie en e-commerce. Volgens de krant Financial Times verwacht QIA de komende jaren ongeveer 15 miljard USD te pompen in Aziatische landen zoals China, Zuid-Korea, Singapore en Japan.

BEGROTINGSTEKORT EN STAATSSCHULD (EN % VAN HET BBP)

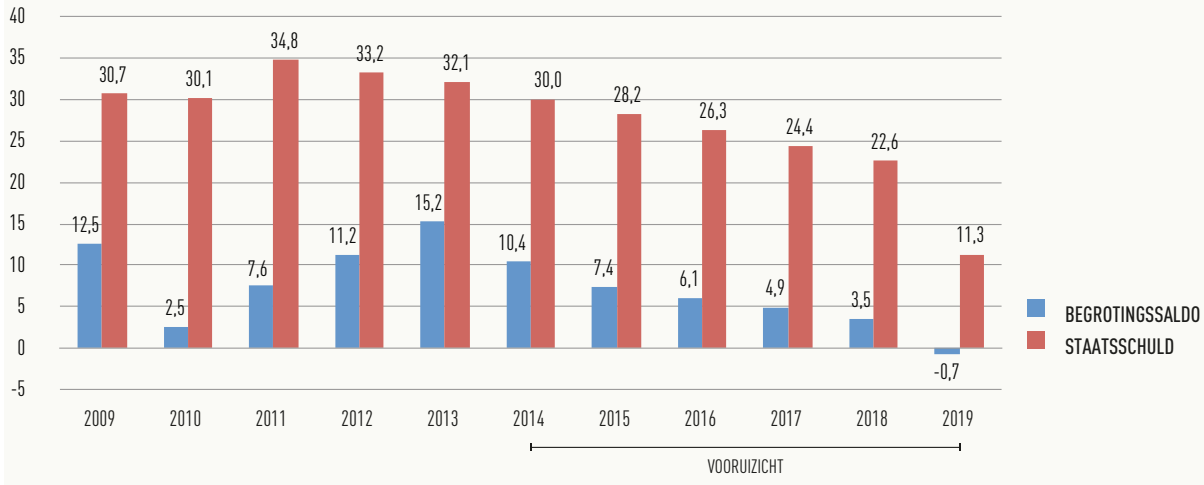

Bron: EIU (november 2014)

VALUTARESERVES (IN MILJARD USD)

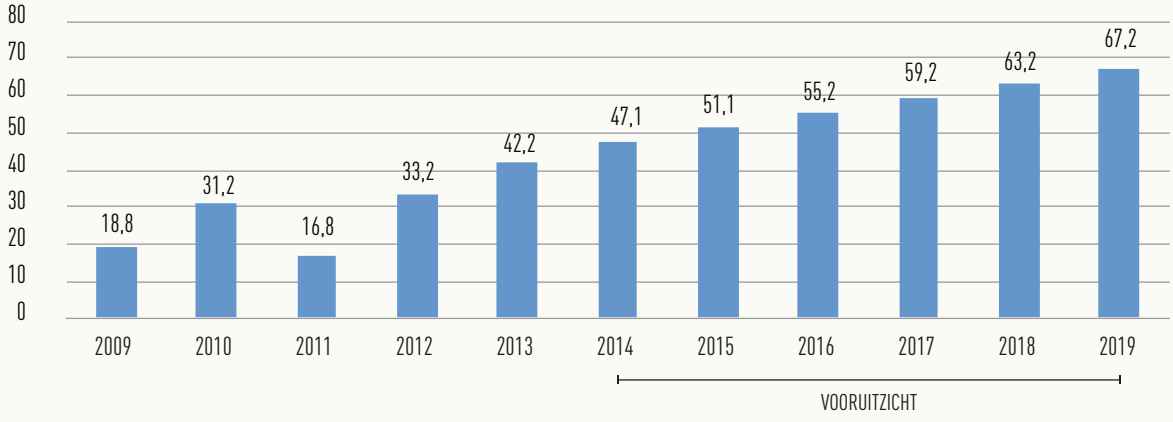

Bron: EIU (november 2014)

"I believe the budget will have a positive impact on the life and wellbeing of citizens and residents by way of improving the package of services they are offered [...] The large allocations for development projects will open the door to investors [...] The adoption of a budget of this magnitude will spur the Qatari economy to diversify its income sources in order to create a dynamic economy".

Abdul Aziz Al Emadi
Ex-voorzitter van de Kamer van Industrie
en Koophandel van Qatar
(april 2014)

ENKELE GROTE INVESTERINGEN VAN DE QIA:

Financiën

- Qatar Islamic Bank
- Qatar National Bank
- Agricultural Bank of China
- Banco Santander Brasil
- Barclays
- Crédit suisse
- London Stock Exchange

Vastgoed en hotels

- Hôtel Martinez in Cannes
- Hôtel du Louvre in Parijs
- Four Seasons in Firenze
- Intercontinental in Londen
- Intercontinental in New-York

Industrie

- EADS
- Porsche
- Volkswagen

Transport

- Qatar Airways
- Qatar Railways Development Company

Sport

- Paris Saint-Germain FC (100% van de club)
- Paris Saint-Germain Handball (100% van de club)

Andere

- Harrods
- Groupe Lagardère
- Qatar Telecom
- Suez Environnement
- Veolia Environnement
- Vinci
- LVMH

Bron: QIA

2.1.6 WERK

EEN ATYPISCHE DEMOGRAFIE

De Qatarese bevolking kent een atypische structuur (zie ook Algemene Informatie). Van de 2,18 miljoen inwoners is meer dan 87% ouder dan 15 jaar. Onder wordt 87% beschouwd als economisch actief. Niet minder dan 99,8% van deze actieve bevolking heeft een beroep, wat een extreem zwakke werkloosheidsgraad van 0,2% oplevert in het derde semester van 2014.

De gegevens van de EIU verschillen licht en schatten de werkloosheid op 0,4% in 2014. Deze is sinds 2007 overigens nooit boven de 0,5% gestegen. Vanaf 2018 wordt er echter een stijging verwacht, aangezien steeds meer constructiesites voltooid zullen zijn.

Onder de 13% economisch inactieven van de bevolking zijn voornamelijk huisvrouwen/-mannen (48%) en studenten (38%) maar ook gepensioneerden (7%) en invaliden (3%).

WERKLOOSHEIDSGRAAD (IN %)

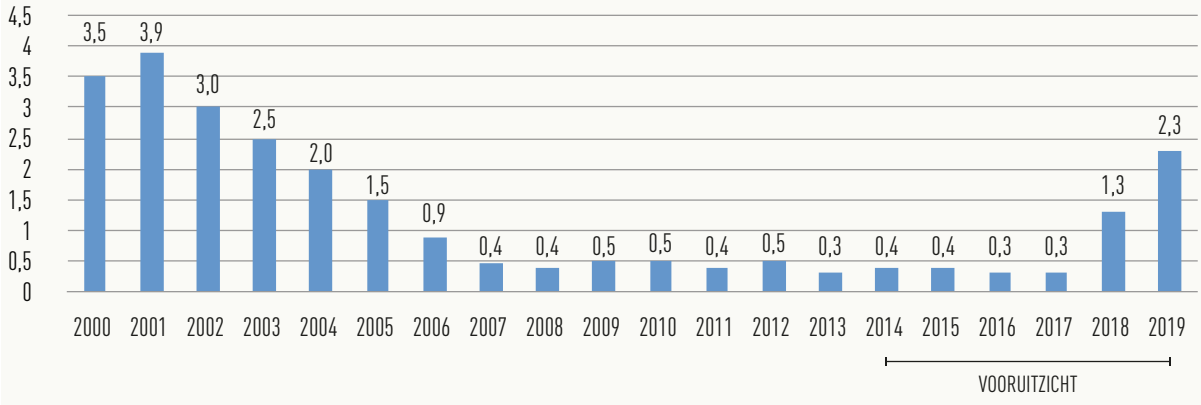

Bron: EIU (november 2014)

Er zijn grote verschillen tussen de werkloosheidsstatistieken van de Qatari enerzijds en van de buitenlanders die naar het land zijn gekomen om werk te zoeken anderzijds.

Dit is een belangrijke nuance, aangezien maar één inwoner op tien ouder dan 15 jaar Qatarees is. Onder hen is de ratio man – vrouw in evenwicht. Dat kan niet gezegd worden van de groep buitenlanders, waar 82% van het mannelijke geslacht is.

POPULATIE VAN 15-JARIGEN EN OUDER (2014)

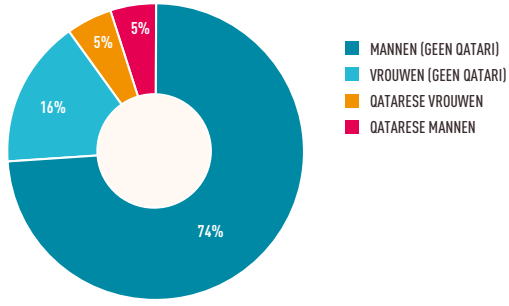

Bron: Ministry of Development Planning and Statistics (oktober 2014)

Nationaliteit	Geslacht	ACTIEVE BEVOLKING			INACTIEVE BEVOLKING						TOTAAL
		Werkenden	Werklozen	Totaal	Thuis	Studenten	Invaliden	Gepensio-neerden	Andere	Totaal	Totaal
Qatari	Mannen	62.003	479	62.482	0	16.587	1.182	10.222	871	28.862	91.344
	Vrouwen	31.704	1.130	32.834	27.802	22.488	2.081	5.852	1.676	59.899	92.733
	Totaal	93.707	1.609	95.316	27.802	39.075	3.263	16.074	2.547	88.761	184.077
Niet-Qatari	Mannen	1.364.847	738	1.365.585	0	27.737	2.043	0	3.177	32.957	1.398.542
	Vrouwen	189.510	1.589	191.099	87.980	24.838	1.375	0	4.884	119.077	310.176
	Totaal	1.554.357	2.327	1.556.684	87.980	52.575	3.418	0	8.061	152.034	1.708.718
Totaal	Mannen	1.426.850	1.217	1.428.067	0	44.324	3.225	10.222	4.048	61.819	1.489.886
	Vrouwen	221.214	2.719	223.933	115.782	47.326	3.456	5.852	6.560	178.976	402.909
	Totaal	1.648.064	3.936	1.652.000	115.782	91.650	6.681	16.074	10.608	240.795	1.892.795

Bron: Ministry of Development Planning and Statistics (oktober 2014)

Onder de Qatari zijn 68,4% van de mannen economisch actief, versus 35,4% van de vrouwen.
Ook de werkloosheidsgraad verschilt sterk onder beiden, met 3,4% bij vrouwen tegen 0,8% bij mannen.
De vrouwen die niet economisch actief zijn werken grotendeels thuis (46,4%) of studeren nog (37,5%). Bij de mannen bestaat deze groep voornamelijk uit studenten (57,5%) en gepensioneerden (35,4%). In absolute getallen ligt het aantal studenten desalniettemin hoger dan het aantal gepensioneerden.

Wat betreft de buitenlanders is 97,6% van de mannen economisch actief, tegenover 61,6% van de vrouwen. Werkloosheid is quasi onbestaande onder deze groep (0,1% van de mannen en 0,8% van de vrouwen). Van de inactieven zijn 84.2% van de mannen student. Bij de vrouwen is ongeveer drie kwart huisvrouw en studeert 20.9%.

De belangrijkste werkgever is zonder twijfel de constructiesector (37,1%), die in 2012 42,3% van de mannen in Qatar tewerkstelde. Daarna volgen handel (12,6%) en diensten in het huis (huisvrouw, tuinier...). Deze laatste dienst levert een job op voor meer dan de helft van al de vrouwen op de arbeidsmarkt (54,1%).

ONDERVERDELING VAN HET WERK PER SECTOR IN 2012 (IN %)

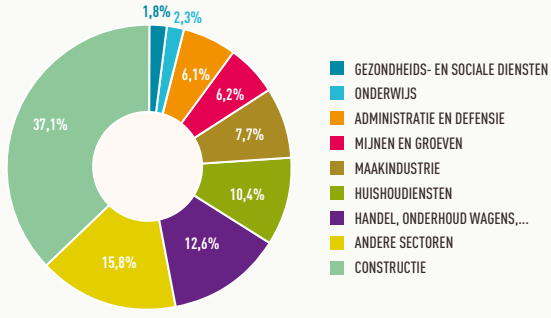

Bron: Ministry of Development Planning and Statistics (oktober 2014)

© Ramamanivannan, CC BY-SA 3.0

ONDERVERDELING VAN HET WERK PER SECTOR EN PER GESLACHT IN 2012 (IN %)

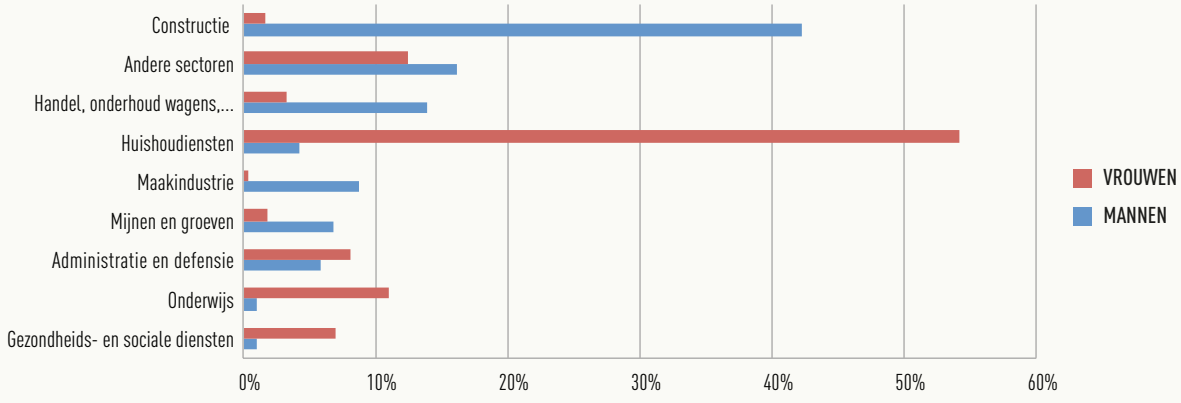

Bron: Ministry of Development Planning and Statistics (oktober 2014)

NAAR EEN KENNISECONOMIE

Volgens de Moniteur du Commerce international (MOCI) moet Qatar zich verwachten aan een drastische bevolkingsafname na het WK voetbal van 2022. Het land zal genoodzaakt zijn om te veranderen van een economie gebaseerd op arbeiders naar een economie die draait rond bedienden, om haar investeringen in accommodatie, transport, sport, gezondheid, onderwijs en financiën te doen renderen. Qatar ambieert om deze kenniseconomie te bereiken door volop te investeren in onderwijs, onderzoek en ontwikkeling.

In dat kader zag Qatar Foundation het licht in 1995. Dit is een VZW die zich focust op onderwijs, wetenschap en maatschappelijke ontwikkeling. Geleid door de overtuiging dat de grootste rijkdom van een land zijn volk is werd in haar schoot ook de Education City opgericht. Deze campus herbergt antennes van verschillende gerenommeerde scholen: 6 Amerikaanse universiteiten, de University college van Londen en de HEC Paris. Het is de bedoeling om onmiddellijk beroep te kunnen doen op hooggeschoold personeel alvorens op langere termijn eigen Qatarese universiteiten op te starten.

Om deze universiteiten aan de industrie te koppelen werd ook het het Qatar Science & Technology Park (QSTP) uit de grond gestampt, een incubator om start-ups te begeleiden. Het is de bedoeling is om ondernemers uit de hele wereld aan te trekken en om hen aan te moedigen hun producten te ontwikkelen en te commercialiseren in Qatar. Onder de eerste leden van QSTP bevinden zich EADS, ExxonMobil, General Electric, Microsoft, Shell en Total.

Het budget dat onderwijs kreeg toegewezen in het fiscaal jaar 2014/2015 ligt op 7,22 miljard USD (+ 7,3% ten opzichte van het voorgaande jaar), of 12% van het totale budget. Met dit bedrag moeten onder andere 85 nieuwe scholen, 21 crèches en een uitbreiding van Qatar Foundation opgericht worden.

« le Qatar doit passer d'une société de cols bleus à une société de cols blancs capables de les gérer ».

MOCI
(oktober 2014)

2.2 BUITENLANDSE HANDEL

2.2.1 INTERNATIONALE SAMENWERKING

Qatar is actief op verschillende internationale scènes. Het is lid van de Verenigde Naties en heeft de akkoorden van de Wereldhandelsorganisatie (World Trade Organization - WTO) geratificeerd in 1995. Hieronder bespreken we haar lidmaatschap aan de GCC, GAFTA en OPEC.

GULF COOPERATION COUNCIL (GCC)

Deze regionale organisatie, gesticht in 1981, bestaat uit zes olie en/of gas exploiterende landen uit Arabië of de Perzische golf, zijnde Bahrein, de Verenigde Arabische Emiraten, Koeweit, Oman, Saoedi-Arabië en Qatar. De GCC diende in de eerste instantie om de veiligheids- en defensiepolitiek van haar leden te coördineren ten opzichte van Iran en Irak. Het actieterrein werd naderhand uitgebreid met een economisch akkoord, aangenomen in 2001. De landen van de GCC hebben sindsdien hun samenwerking nog verder uitgebreid, onder meer met een douane-unie die van start ging in 2003. Momenteel hebben de leden een gemeenschappelijk buitentarief. Wel zijn de binnenlandse grensposten nog actief en behoudt elk land zijn autonomie in het beheer van de douane. De GCC beoogt om op termijn tot een monetaire unie te komen.

De GCC heeft twee vrijhandelsakkoorden onderhandeld, met Singapore en met de EFTA, de European Free Trade Association met Noorwegen, Zwitserland, Liechtenstein en Ijsland.

De economische relaties van Qatar met de Europese Unie bevinden zich voornamelijk op het niveau van de GCC. De EU heeft via een handelsakkoord in 1988 een goede bilaterale verstandhouding met de GCC, waarmee wordt voorzien in een samenwerking op politiek, economisch en technisch vlak in uiteenlopende domeinen als energie, industrie, handel, diensten, landbouw, visserij, investeringen, wetenschap, technologie en milieu.

In dat samenwerkingsakkoord engageren beide partijen zich eveneens om de onderhandelingen te openen voor een vrijhandelsverdrag. Deze zijn ondertussen al verscheidene keren hernomen en even vaak weer opgeschort.

De GCC is de vijfde exportmarkt van de Europese Unie, goed voor een bedrag van 95 miljard euro in 2013. Voor de GCC is de EU dan weer de belangrijkste partner, met 13% van de totale handel bedreven in de GCC.

GREATER ARAB FREE TRADE AGREEMENT (GAFTA)

De GAFTA is een samenwerking die in voege trad in 2005. Ze bevat 18 landen van de Arabische Liga uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Qatar maakt zo deel uit van een vrijhandelszone voor een markt van meer dan 300 miljoen inwoners. Het uiteindelijke doel is een economische zone onder haar leden te bekomen. GAFTA heeft nu al bijgedragen tot het schrappen van importrechten op Arabische producten, uitgezonderd bepaalde landbouw- en textielgoederen.

ORGANISATION OF THE PETROLEUM EXPORTING COUNTRIES (OPEC)

De OPEC is een intergouvernementele organisatie die de politiek van haar leden wat betreft de prijs, quota, concessierechten... op petroleum en gas coördineert. Twaalf landen uit drie regio's maken er deel van uit: de Verenigde Arabische Emiraten, Saoedi-Arabië, Iran, Irak, Koeweit, Qatar (Midden-Oosten), Libië, Nigeria, Angola, Algerije (Afrika), Venezuela en Ecuador (Latijns-Amerika). De gezamenlijke productie van de groep bedraagt 35% van het wereldwijde aanbod.

2.2.2 HANDELSBALANS

INTERNATIONALE GOEDERENSTROOM (IN MILJARD USD)

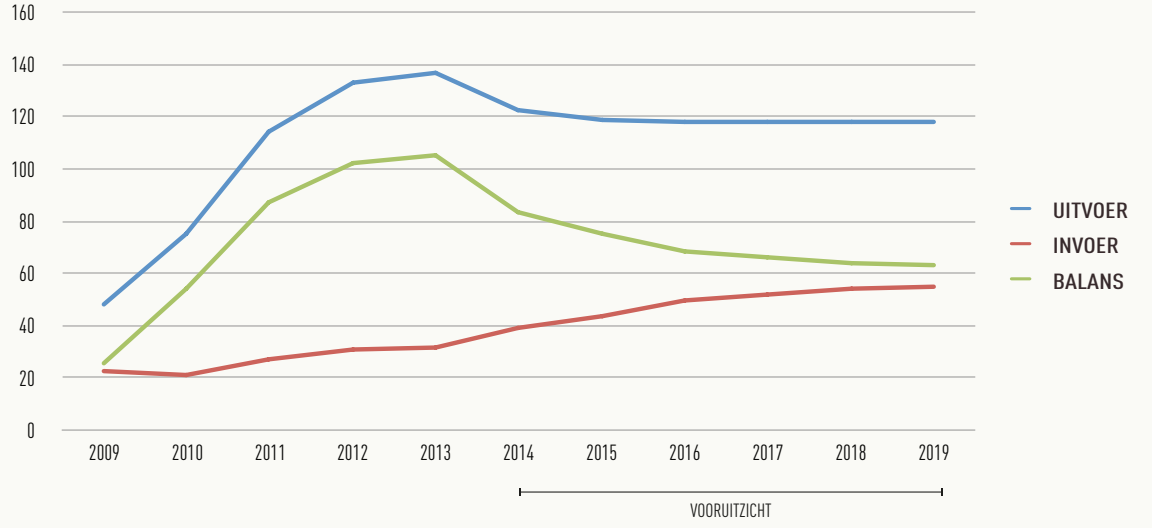

Bron: EIU (november 2014)

In 2013 is de handelsstroom van Qatar met 2,9% uitgebreid, wat zowel te wijten valt aan de export (+ 2,8%) als aan de import (+ 3,6%). De handelsbalans bereikte een recordoverschot van 105 miljard USD in 2013, goed voor meer dan de helft van het BBP.

De export is bijna drie keer omvangrijker geworden sinds 2007 dankzij de verkoop van petroleum en gas, een sector die zowel in omvang als in waarde steeg.

In de loop van de komende jaren voorziet de EIU een stagnatie van de export, gekoppeld aan een stijgende import. Het overschot zal krimpen maar desondanks op een comfortabel niveau blijven (62 miljard USD in 2019, of 20% van het geschatte BBP).

De steeds groeiende import valt te verklaren door de aankoop van machines en materiaal voor de vele publieke werken, evenals de uitrusting voor de bouw van een nieuwe haven in Doha. Deze tendens zal aanhouden tijdens de komende jaren met de enorme werken die gepland zijn voor het WK voetbal van 2022 (metro, stadions...).

De exportcijfers van hun kant zouden zich eerder moeten stabiliseren. Gezien het moratorium op gas en het verouderen van de petroleumvelden zal de kwantiteit van de verkochte koolwaterstofproducten producten niet evolueren, terwijl de prijs een onbekende factor blijft.

EXPORT

Volgens de WTO is Qatar de 33ste exporteur ter wereld in goederen en de 55ste in diensten. Japan is de belangrijkste klant van Qatar, nadat de aankopen van het eiland vermenigvuldigden als gevolg van de ramp in Fukushima en het daaropvolgende stoppen van de nucleaire centrales. Japan gaat Zuid-Korea en India ruimschoots vooraf. In totaal is Azië goed voor 80% van de Qatarese export.

De Europese Unie valt net naast het podium, als vierde belangrijkste importeur van producten uit het

Emiraat. België is de twaalfde klant van Qatar en vertegenwoordigt 1,2% van haar export. Op niveau van de EU is ons land het vierde belangrijkste met 13,3% van de import, achter het Verenigd Koninkrijk, Italië en Frankrijk.

Nog volgens de WTO gaat 7% van de export naar de overige landen binnen de GCC.

Zoals eerder aangehaald zijn het voornamelijk petroleum en gas die de export beheersen, met niet minder dan 87,7% van de totale export in 2013, zijnde een goede 120 miljard USD. Gas neemt het leeuwendeel voor zijn rekening (73%), de rest is voor ruwe of geraffineerde petroleum.

Onder de andere sectoren vallen voornamelijk de export van kunststoffen, aluminium, chemische producten en meststof te noteren.

UITVOER 2013 PER LAND

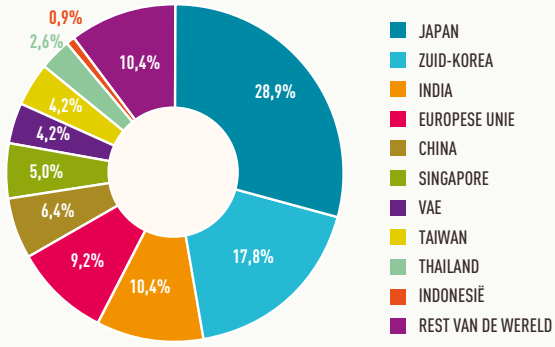

Bron: Intracen (november 2014)

EXPORT PER PRODUCT IN 2013

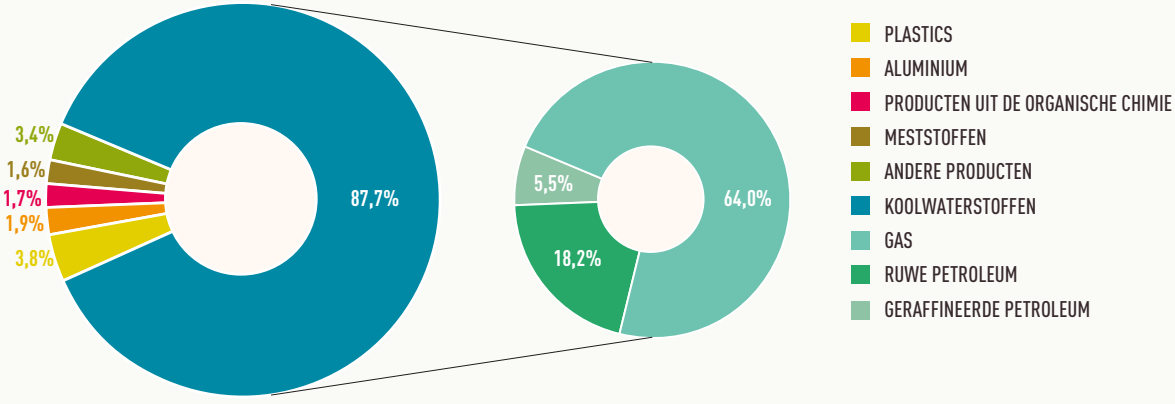

Bron: Intracen (november 2014)

IMPORT

De WTO ziet Qatar als de 64ste importeur wereldwijd in goederen, en als 35ste in diensten.

Ook al is Azië de belangrijkste partner voor haar export, het is de Europese Unie die de belangrijkste leverancier is voor Qatar, met een marktaandeel van 27,1%. Dat is meer dan de nummer twee en drie samen, met name de Verenigde Staten (11, 9%) en China (9,8%).

België bezet de achtste plaats in de schoot van de EU (25,5% van het totaal). Het is de 29ste leverancier aan Qatar, met een waarde van 0.7% van het totaal.

15% van de producten komen van de GCC.

Wat Qatar importeert is veel diverser dan wat het exporteert. De categorie van de nucleaire reactoren, ketels en mechanische apparaten domineert de import met 15,8% van de Qatarese aankopen in 2013. Daarna volgen aankopen in landvoertuigen, machines en elektrische apparaten en antenne of satelliet navigatie-apparatuur.

IMPORTATIONS 2013 PAR PRODUIT

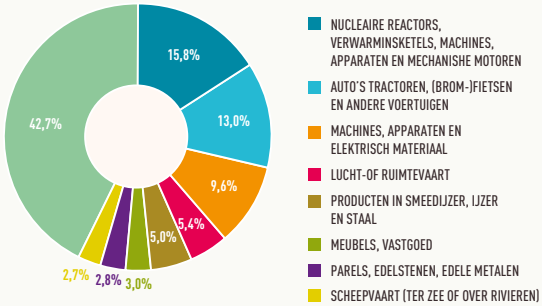

Bron: Intracen (november 2014)

INVOER 2013 PER LAND

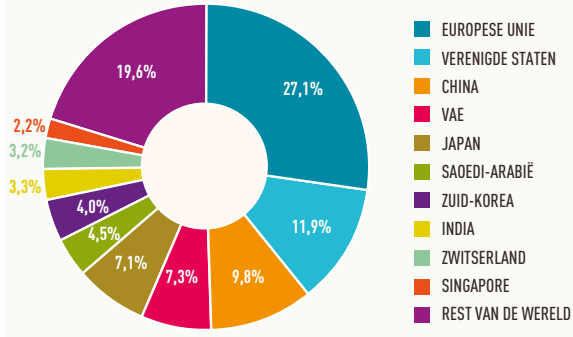

Bron: Intracen (november 2014)

2.2.3 RELATIES MET BELGIË

Qatar is de 88ste klant van België en haar 35ste leverancier (gegevens van 2013). Sinds de vorige Belgische Economische Missie naar Qatar in 2007 is de export sterk gestegen in 2008 en 2009, tot 340 miljoen euro in dat jaar, alvorens weer te minderen naar 159 miljoen in 2013.

De invoer uit Qatar, voornamelijk bestaande uit LNG, kende recent een lichte terugval. Enkele van onze belangrijkste exportsectoren passen daarentegen helemaal in het Qatarese verhaal van diversificatie en ontwikkeling, bijvoorbeeld farmaceutica, machines & apparaten en kunststoffen.

De handelsbalans helt zwaar over in het voordeel van Qatar, met een overschot van ongeveer 1 miljard euro.

Meer informatie over de handel van Qatar met ons land kan gevonden worden in de bilaterale nota "Handelsbetrekkingen van België met Qatar", uitgegeven door het Agentschap voor Buitenlandse Handel.

2.2.4 LOPENDE REKENING

BIJDRAGE VAN DE VERSCHILLENDE COMPONENTEN VAN DE LOPENDE REKENING (IN MILJARD USD)

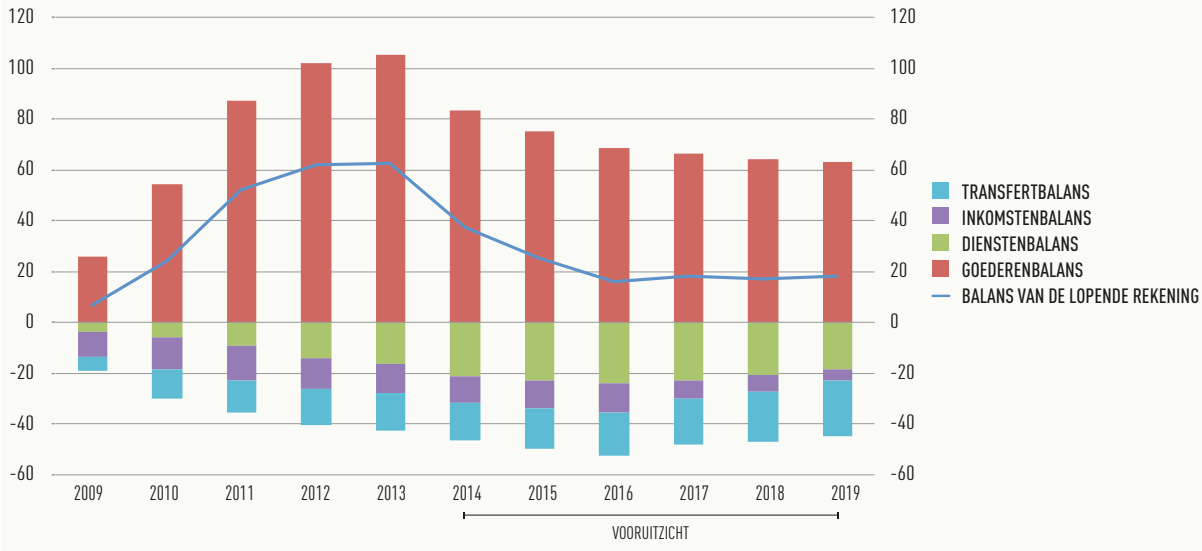

Bron: EIU (november 2014)

De lopende rekening is de handelsbalans samen met de kapitaalrekening (= in- en uitvoer van kapitaal, zoals dividendstromen).

Deze is historisch gezien positief voor Qatar. De tekorten in de dienstenbalans, inkomstenbalans en transferbalans worden immers ruimschoots gecompenseerd door het structurele overschot op de goederenbalans. Het overschot overschreed de grens van 60 miljard USD in 2012 en 2013, maar de EIU voorziet een terugval tot onder de 20 miljard USD vanaf 2016. Gemeten in percentage van het BBP vertegenwoordigt de balans 16,1% in 2014, hoewel deze tot 4,8% zou dalen in 2019. De EIU wijt deze val aan de afvlakkende prijzen van petroleum en gas, gecombineerd met de ongewijzigde productie.

Bovendien zijn de overschrijvingen van buitenlandse werkkrachten naar hun land van origine en de stijgende diensten gelinkt aan import belangrijke kapitaalstromen naar het buitenland. Dit zal zeker zo blijven in de periode 2015 – 2019.

2.3 DIRECTE BUITENLANDSE INVESTERINGEN

We spreken over directe buitenlandse investeringen (DBI) als een onderneming minstens 10% van het kapitaal van een buitenlandse onderneming verwerft om er controle over uit te oefenen en het beheer ervan te beïnvloeden. Operaties worden meestal in twee grote groepen onderverdeeld: de zogenoemde "greenfield"- investeringen, die als bedoeling hebben een nieuwe onderneming op te richten, en de "brownfield"- investeringen of overnames die ernaar streven de controle over een bestaande onderneming over te nemen.

EEN GRILLIG VERLOOP

INSTROOM VAN DIRECTE BUITENLANDSE INVESTERINGEN (IN MILJARD USD)

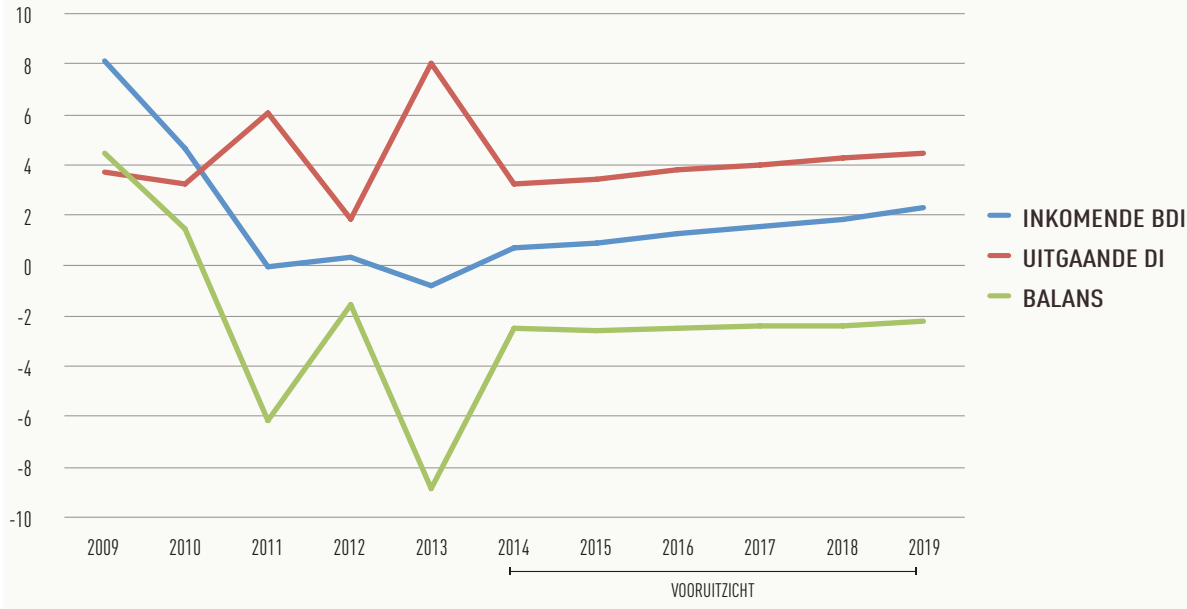

Bron: EIU (november 2014)

In de loop van het afgelopen decennium kon Qatar profiteren van een massieve instroom van DBI (gemiddeld 2,9 miljard USD per jaar). De voorlopige piek werd bereikt in 2009 met 8,1 miljard USD, goed voor 8,3% van het BBP.

Deze hoge niveaus van DBI zijn te verklaren door de blijvende investeringen van grote spelers in de petroleum- en gassector (ExxonMobil, Shell, Total, Suez...). Een prestigeproject is onder meer Ras Laffan, waar het grootste gascomplex ter wereld wordt opgetrokken.

In 2011 was er een sterke daling van de binnenlopende DBI, in navolging van een minder goed jaar 2010. Na stand te houden in 2012 daalde het niveau opnieuw in 2013. Dit is te wijten aan twee factoren: enerzijds de voltooiing van verschil-

lende projecten om glas vloeibaar te maken en het moratorium op gas, anderzijds het overbrengen van dividenden naar de moederbedrijven

In 2013 had de stock een waarde van 31,1 miljard USD, of 15,4% van het BBP. De verwachting is dat de groei opnieuw zal aantrekken en zich zal diversifiëren, dankzij petrochemie waar Shell aanzienlijke investeringen gepland heeft en dankzij investeringen in andere sectoren buiten de koolwaterstoffen. In het bijzonder de infrastructuurprojecten voor de Wereldbeker voetbal 2022 zouden aanzienlijke stromen van BDI moeten genereren voor Qatar.

Binnen de golflanden staat Qatar op een derde plaats in termen van ontvangen investeringen tussen 2002 en 2012 met 8,7% van de instroom, achter Saoedi-Arabië (55,5%) en de Verenigde Arabische Emiraten (26,9%).

EEN GUNSTIG KLIMAAT

Buitenlandse investeerders genieten in Qatar van een gunstige regelgeving. Voornamelijk het fiscaal regime wordt als zeer aantrekkelijk beschouwd. Het land bevindt zich op de 48ste plaats in het klassement "Ease of Doing Business" van de Wereldbank (zie 2.4.2)

Diverse incentives werden ontwikkeld door de Qatarese autoriteiten om buitenlands kapitaal aan te trekken.

- Vrijstelling van belastingen voor een periode tot tien jaar bij projecten opgestart door buitenlandse investeerders
- Vrijstelling van belastingen op winsten gedurende de eerste vijf jaar van de activiteit
- Vrijstelling van belastingen op inkomen
- Vrijstelling van taksen op export
- Vrijstelling van douanerechten bij de import van machines, de uitrustingen en de onderdelen
- Vrij verkeer van kapitaal, goederen en personen
- Repatriëring van 100% van het kapitaal en winsten (voor free zones)
- Geen roerende voorheffing
- Flexibiliteit bij het verlenen van werk- en immigratiebewijzen
- Ter beschikking stelling van terreinen en gebouwen aan attractieve (huur)prijzen
- Ter beschikking stelling van goed uitgeruste industriële zones
- Ter beschikking stelling van goedkope energie
- Verzekering tegen onteigening
- ...

Qatar beschikt momenteel over 22 bilaterale akkoorden om investeringen aan te moedigen, met onder meer China, Frankrijk, Duitsland, India, Italië, Zuid-Korea en Turkije. Het heeft ook verdragen ter vermijding van dubbele taxatie getekend met een vijftigtal landen, waaronder België.

Op 31 maart 2014 wisselde Vice-eerste minister en Minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders de bekrachtigingsakten uit met de Adjunct-Minister van Buitenlandse Zaken van Qatar Bin Abdullah Al Rumaihi en de vertegenwoordiger van Luxemburg over de bilaterale overeenkomst voor de bescherming en bevordering van investeringen tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en Qatar. De overeenkomst bevat bovendien een uitgebreide sociale clausule die bilateraal overleg mogelijk maakt over de naleving van sociale en milieunormen.

DE VERPLICHTE QATARI SPONSOR

Conform de wet op buitenlandse investeringen moeten buitenlandse investeerders zich beperken tot een minderheidsaandeel van 49% in bedrijven onder lokaal recht. Ze zijn bijgevolg verplicht om zich te associëren met een Qatari sponsor, die een meerderheidsaandeel van minstens 51% in zijn bezit moet hebben. Deze verplichting kan een obstakel vormen, al is het belangrijk om de maatregel ook te nuanceren.

Zo zijn er twee uitzonderingen op deze regel: voor de petroleumbedrijven, die zwaarder belast worden, en voor buitenlandse bedrijven die overheidsopdrachten binnenhalen. Deze bedrijven hoeven geen lokale partner te vinden.

Er bestaan verschillende manieren om desondanks toch de volledige controle van een bedrijf te blijven behouden in bepaalde sectoren, weliswaar mits goedkeuring van het Ministerie van Economie en Handel. In die gevallen moet aan specifieke voorwaarden worden voldaan, zoals een optimaal gebruik van binnenlandse grondstoffen, het gebruiken van nieuwe technologieën en de bevordering van de arbeidsparticipatie van de Qatari.

De lijst met sectoren die gevrijwaard worden van de verplichting om een Qatari sponsor te hebben is werd in 2010 aangevuld en bevat nu volgende domeinen:

- landbouw
- industrie
- gezondheid
- onderwijs
- toerisme
- ontwikkeling en exploitatie van natuurlijke hulpbronnen, energie en mijnen
- consultancy
- technische diensten
- informatica
- culturele diensten
- sportdiensten
- vrijetijdsdiensten
- distributiediensten

In de praktijk wordt de verplichting van een meerderheidspartner geregeld omzeild door een pact van aandeelhouders die de controle organiseren over een onderneming en haar dividenden. Deze oplossing is juridisch gezien echter fragiel, aangezien statuten belangrijker zijn dan overeenkomsten in geval van betwisting.

Daarnaast hebben de autoriteiten voorzien in free zones, waar het toegelaten is om geen Qatarese partner te hebben: de Qatar Financial Centre voor financiële diensten, Education City voor hoger onderwijs en Qatar Scientific & Technology Park (QSTP) voor onderzoek. Deze laatste twee spruiten voort uit Qatar Foundation (zie 2.1.6).

2.4 RISICO BEOORDELING

2.4.1 RISICOBEOORDELING VOLGENS DE CREDENDO GROUP

RISCOBEOORDELING

Exporttransacties

Politiek risico (1 tot 7)

Korte termijn

Middellang-/langlopend

Speciale transacties

Commercieel risico (A tot C)

Directe investeringen (1 tot 7)

Oorlogrisico

Risico van onteigening en overheidsmaatregelen

Transferrisico

Bron: www.credendogroup.com

Delcredere|Ducroire, Belgisch openbaar kredietverzekeraar en lid van de Credendo Group, verzekert bedrijven en banken tegen politieke en commerciele risico's van internationale handelstransacties die vooral betrekking hebben op uitrustingsgoederen, industriële projecten, aannemingswerken en diensten aan ondernemingen. Daarnaast werkt de Credendo Group voor deze risico's samen met banken op basis van risk-sharingschema's. In het raam van die activiteit stelt de Credendo Group een landenrangschikking op volgens het risico dat ze voor de investeerders inhouden. Voor Qatar zijn de conclusies zowel op politiek als op commercieel vlak zeer goed.

UITVOER

De "politieke risico's" waaraan investeerders in Qatar worden blootgesteld zijn eerder beperkt, berekend als klasse 1 op korte termijn en klasse 3 op zowel middellange als lange termijn. Met "politieke risico's" bedoelt men alle gebeurtenissen in het buitenland die voor de verzekerde of debiteur overmacht vormen zoals oorlogen, revoluties, natuurrampen, deviezenschaarste en willekeurige overheidsmaatregelen.

Het "commerciële risico" situeert zich in klasse A, d.w.z. een zeer laag risico. Het gaat om het

risico dat de buitenlandse privédebiteur in gebreke blijft, nl. dat hij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen of dat hij er zich aan onttrekt zonder wettige reden. Het commerciële risico wordt niet alleen bepaald door de microsituatie van de debiteur zelf, maar ook door macro-economische systeemgebonden factoren die de betalingscapaciteit van het geheel aan debiteuren in een land beïnvloeden.

Zowel voor exporttransacties met kortlopend krediet als voor transacties met middellang/ langlopend krediet kan de Credendo Group in "open account" dekking verlenen tegen het politieke en het commerciële risico, d.w.z. zonder dat een bankgarantie vereist is, en zonder verdere bijzondere voorwaarden. De maximale dekking door de Credendo Group voor het land werd vastgelegd op EUR 2.250 miljoen voor de korte termijn en de speciale transacties en op EUR 1.500 miljoen voor de middellange/ lange termijn en de investeringen.

Conform de OESO-Regeling is de maximale aflossingstermijn voor transacties op middellange- en lange termijn naar Qatar vastgesteld op 10 jaar. Financieringen van concessionele aard zijn uitgesloten.

DIRECTE INVESTERINGEN

De Credendo Group verzekert de investeringen in dit land tegen 1) het risico op oorlog, 2) het risico op onteigening en willekeurige overheidsmaatregelen en 3) het transferrisico i.v.m. de betaling van de dividenden of de repatriëring van kapitaal. Die risico's kunnen afzonderlijk worden verzekerd, maar ook in alle mogelijke combinaties. Alle aanvragen worden geval per geval behandeld op basis van een gedetailleerde analyse.

Het risico op oorlog omvat zowel het risico op een extern conflict als het risico op binnenlands politiek geweld. Het binnenlandse politieke geweld omvat, op zijn beurt, het extreme geval van een burgeroorlog, maar ook de risico's op terrorisme, burgeroproer, sociaaleconomische conflicten en raciale en etnische spanningen. Qatar haalt hiervoor een goede score van 2 op 7.

Het risico op onteigening en willekeurige overheidsmaatregelen heeft niet enkel betrekking op de risico's op onteigening en het niet-nakomen van de contractuele verbintenissen door de overheid, maar ook op de risico's die verband houden met de (slechte) werking van het gerechtelijke apparaat en de potentiele negatieve gedragswijzigingen ten aanzien van buitenlandse investeerders. Qatar ontvangt hiervoor een score van 3 op 7.

Het transferrisico is het risico dat voortvloeit uit een gebeurtenis of een beslissing van de buitenlandse overheid die de transfer van het bedrag van de door de debiteur betaalde vordering verhindert. Met een score van 3 op 7 rangschikt het land zich in de categorie met een gemiddeld risico.

Meer informatie is beschikbaar op www.credendogroup.com.

2.4.2 ANDERE RISICO-INDICATOREN

Tal van instellingen maken inschattingen van de risico's van zakendoen in een land. We geven hier slechts een selectie van de bekendste.

- Ook al daalde Qatar drie plaatsen ten opzichte van vorig jaar in de **Global Competitiveness Index 2014-2015**, het land blijft uitstekend presteren met een 16de plaats op 144 landen in deze ranking opgesteld door het World Economic Forum. Voor het Midden-Oosten moet het land enkel de Verenigde Arabische Emiraten (12e plaats) voor zich dulden. België staat op de 18e plaats.

  In liefst drie van de twaalf categorieën staat Qatar in de globale top vijf. De hoogste ranking bereiken ze in het onderdeel "Macroeconomic environment" (2de). In twee andere categorieën prijkt Qatar op een 4de plaats, met name voor "Institutions" en "Goods market efficiency".

  De meest problematische factoren om zaken te doen zijn de onvoldoende getrainde werkkrachten (genoemd door 15,3% van de respondenten), de strenge arbeidsregulering (14,6%) en de moeilijk toegang tot financiering (12,8%).

- **Het Global Enabling Trade Report 2014** van het World Economic Forum analyseert de sterke en zwakke punten van 138 staten. Met een 19de plaats staat Qatar vlak voor België gerangschikt. In het Midden-Oosten doen enkel de Verenigde Arabische Emiraten (16e plaats) beter. Zeker op de onderdelen "binnenlandse markttoegang" en bedrijfsomgeving (import en export) scoort Qatar zeer goed, met een respectievelijke tiende en vierde plaats. Alleen Hong Kong, Singapore en Finland doen beter in het laatste onderdeel.

- In de **Ease of Doing Business** van de Wereldbank worden de landen geëvalueerd in functie van de complexiteit om er zaken te doen. Een hoge ranking geeft een gunstige regelgeving aan voor de bedrijfsvoering. Qatar wordt in 2014 als 48ste van de 189 landen beschouwd, acht plaatsen lager dan in 2013. België staat op de 36ste plaats. Het rapport benadrukt een onlangs doorgevoerde hervorming die het betalen van belastingen moet vereenvoudigen door het elimineren van bepaalde eisen aan de vennootschapsbelasting.

- De **OESO** schat het transfert- en convertibiliteitsrisico van Qatar in op 3 op een schaal van 7.

- Volgens de **Index of Economic Freedom** 2014 van de Heritage Foundation bekleedt Singapore de 30ste positie op een totaal van 177 landen, met een score van 71,2 in de categorie "mostly free". Ter info: België staat in dezelfde categorie met een score van 69,9.

- De **kredietratingbureaus** kennen Qatar wat de overheidsschuld betreft volgende ratings toe:

  - AA (stabiel uitzicht) bij Standard & Poor's,

  - Aa2 (stabiel uitzicht) bij Moody's.

© Sudabottle, CC BY-SA 3.0

© arne-muesseler.de, CC BY-SA 3.0

3 SECTORALE ANALYSE

3.1 CONSTRUCTIE 44

3.2 KOOLWATERSTOFFEN 50

3.2.1 GAZ 52
3.2.2 PETROLEUM 54

3.3. CLEANTECH 56
3.3.1 ZONNE-ENERGIE 56
3.3.2 WATER 58
3.3.3 AFVAL 59
3.3.4 VERVUILING VAN DE ATMOSFEER 60

3.4 DE GEZONDHEIDSZORG 61

3.1 CONSTRUCTIE

EEN SECTOR DIE DE HOOGTE IN GAAT

Sinds elke jaren groeit het aandeel van de constructiesector in Qatar. Om investeringen uit zowel binnen- als buitenland te ondersteunen heeft de Qatarese overheid grote infrastructuurprojecten opgestart.

De nationale strategie QNV 2030 (zie 2.1) steunt op meerdere pijlers, waaronder sociale en menselijke ontwikkeling. Om te kunnen voldoen aan de noden op gebied van onderwijs en volksgezondheid legt dit plan de nadruk op voldoende woongelegenheid, efficiënte transportnetwerken en een openbare infrastructuur van goede kwaliteit.

Deze dynamiek zette zich nog sterker door in 2010, toen Qatar de organisatie van het Wereldkampioenschap voetbal in 2022 toegewezen kreeg. Een waaier aan nieuwe projecten zag het daglicht. De stadions die de FIFA vereist maken daar echter slechts een klein deel van uit. Qatar wil een wereldwijd venster openen voor de constructiesector.

VERHEVEN CIJFERS

In 2013 droeg de constructiesector voor 4,8%, ofwel 35 miljard QAR, bij aan het Qatarese BBP (15,1% meer dan in 2012).

De bouw is de sector die veruit het meeste werkgelegenheid biedt en 37% van actieve bevolking tewerk stelt. 83% van deze werknemers zijn arbeiders, tegenover 17% specialisten of kaderleden.

Het aantal geregistreerde constructiebedrijven is overigens sterk toegenomen in het laatste decennium, van 8.791 in 2001 naar 24.164 registraties in 2012.

Tussen 2001 en 2012 werden de uitgaven in de constructiesector van Qatar geschat op bijna 600 miljard QAR (165 miljard USD). De sectoren gas, petroleum en openbare diensten namen daarbij het leeuwendeel voor hun rekening (53%), ruim meer dan de twee andere sectoren: de bouw (28%) en het transport (19%).

De investeringen voorzien voor de periode 2013-2020 worden geschat op 657 miljard QAR (180 miljard USD) en betreffen vooral dezelfde 3 sectoren, zij het in een duidelijk andere verhouding: petroleum, gas en openbare diensten 27%, transport 37% en bouw 37%. De economisten houden ook rekening met een steeds groter aandeel van de privésector.

Op zich vertoont de Qatarese begroting voor het fiscale jaar 2014 (van 1 april 2014 tot 31 maart 2015) een recordbedrag aan uitgaven: 60 miljard USD (zie 2.1.5). Infrastructuur en transport maken daar het grootste deel van uit, met een totaalbudget van 20,76 miljard USD, goed voor een derde van het totaal en 22% meer dan in de vorige begroting. Daarnaast werd meer dan 900

"Qatar plans to invest up to US$220 billion in infrastructure over the next 8 years. This is in support of the Football World Cup in 2022 and its National Vision 2030. It is one of the most ambitious infrastructure programmes in the world."

UK Trade & Investment
"Doing business in Qatar: Qatar trade and export guide"
(publicatiedatum: 28 oktober 2014)

miljoen USD gespendeerd aan de constructie van meer dan 6000 nieuwe wooneenheden.

HET BELANG VAN ASHGHAL...

Ashghal, het Ministerie van openbare werken van Qatar, speelt sinds zijn oprichting in 2004 een doorslaggevende rol in de sector. Deze instantie is verantwoordelijk voor het plannen, ontwerpen, aankopen, bouwen, opleveren en beheren van elk openbaar infrastructuurproject of gebouw.

Tussen de boekjaren 2008/2009 en 2012 droeg Ashghal voor een bedrag van bijna 26,5 miljard QAR (7,2 miljard USD) bij aan de openbare aanbestedingen van constructie- en beheerprojecten.

PROJECTEN VAN ASHGHAL TUSSEN DE BOEKJAREN 2008/2009 EN 2012/2013

2008/2013	Aantal projecten	Bedrag (in miljoen QAR)	Aandeel in het totale bedrag
Gebouwen	144	6.700	25%
Drooglegginswerken	40	8.400	32%
Wegen	84	8.300	31%
Snelweggen	9	2.500	9%
Uitbating en onderhoud van het wegennetwerk	30	497	2%
Totaal	307	26.397	

Bron: Ashghal (2014)

Ashghal ontplooit op dit moment 3 belangrijke projecten :

- Het "Expressway Programme"

Dit programma wordt gespreid over 7 jaar (2010-2014) en moet Qatar voorzien van een wegennetwerk dat de belangrijkste steden onderling met elkaar zal verbinden. Er zijn meer dan 900 km aan nieuwe wegen voorzien. Momenteel worden een tiental werven opgebouwd, voor een totaal bedrag van 16 miljard QAR (4,4 miljard USD).

- Het "Local Roads and Drainage Programme"

De bedoeling van dit programma is om het wegen- en watertransportnetwerk van het land verder te ontwikkelen, te verbeteren en te onderhouden. In de komende jaren zullen meer dan 200 projecten worden aangevat. De totale kost wordt geraamd op 50 miljoen QAR (13,75 miljard USD).

- Het "Inner Doha Re-sewerage Implementation Strategy (IDRIS) "

Dit plan wil het zuidelijke deel van Doha voorzien van een uitgebreid rioleringsnetwerk. De aanleg hiervoor wordt gespreid over 8 jaar (2012-2019), met een geschat kostenplaatje van 10 miljard QAR (2,75 miljard USD).

... EN VAN VOETBAL

Qatar heeft een ruime ervaring in het organiseren van sportieve evenementen. Het land ontving in 2011 al het Aziatisch Kampioenschap Voetbal en de Arabische Spelen en kort geleden in januari 2015 de wereldkampioenschap handbal. Daarnaast vinden regelmatig manifestaties met internationale bekendheid plaats zoals een wielerwedstrijd, tennistornooien ATP en WTA en een grand prix voor motoren. Binnenkort is Qatar gastland voor het wereldkampioenschap atletiek in 2019 en in het bijzonder voor de Wereldbeker voetbal in 2022. Last but not least stelde Qatar zich kandidaat voor de organisatie van de Olympische spelen in 2024.

In het kader van de voorbereiding op de Wereldbeker heeft Qatar gigantische investeringen ter waarde van 200 miljard USD toegestaan - het equivalent van het BBP van het land; een ongehoord bedrag

© www.clem360.com

in vergelijking met de budgetten van de vorige wereldbekers.

De voetbalstadions zelf zijn echter zeker niet de enige noodzakelijke infrastructuur voor een dergelijk sportevenement; ze vertegenwoordigen zelfs maar 4% van het totale budget. 140 miljard moet dienen voor de aanleg van wegen, metro's en luchthavens. 20 miljard zal worden gebruikt voor de bouw van een honderdtal hotels. En behalve de 32 gekwalificeerde voetbalploegen zal Qatar in 2022 ook nog 400.000 supporters en 4 miljoen toeristen moeten kunnen ontvangen en vervoeren.

Het jaarlijkse zakencijfer dat wordt gegenereerd door de Wereldbeker voetbal 2022 wordt geschat tussen de 26,3 en 38,3 miljard QAR voor de ontwikkeling van infrastructuur en nog eens tussen de 27 en 32,5 miljard QAR voor de uitbating en het onderhoud ervan.

"The budget reflects the government's real priorities, as it provides for large spending on infrastructure projects such as bridges, tunnels, public transport, the metro and roads as well as electricity, water and sanitation systems."

Abdul Aziz Al-Emadi
Ex-voorzitter van de Kamer van Koophandel en Industrie van Qatar (april 2014)

BUDGETTEN VAN DE LAATSTE WERELDBEKERS (IN MILJAARDEN USD)

Bron: Le Figaro.fr

ENKELE GROTE PROJECTEN

Gebouwen

- Bij zijn kandidatuur voor de organisatie van de Wereldbeker 2022 engageerde Qatar zich volgens het ingediende dossier tot de bouw van 8 stadions van 45.000 plaatsen, één van 86.000 plaatsen en het moderniseren en uitbreiden van 3 bestaande stadions (met 20.000 tot 25.000 bijkomende plaatsen per stadion). Daarnaast moet Qatar 32 trainingscentra bouwen en evenveel onthaalfaciliteiten voor de deelnemende ploegen.

  Op 20 april 2014 diende Qatar een aanvraag in om het aantal stadions te verminderen omwille van de beperkte omvang van het land. Tot hiertoe werd een officieus akkoord van de FIFA verkregen, maar het officiële antwoord zal pas gegeven worden in maart 2015. Uiteindelijk zullen er 5 stadions gebouwd worden en 3 gerenoveerd, wat het totale aantal terugbrengt van 12 naar 8 stadions.

  Het stadion Al-Wakrah (15 km ten zuiden van Doha) is het eerste waarvan het ontwerp bekend raakte. De bouw werd opgestart in mei 2014 en de inhuldiging is gepland voor 2018. Er werden al talrijke andere contracten toegewezen en de selectie van de architecten en aannemers zou begin 2015 moeten op gang komen.

"Today's launch of the Ras Bufontas Special Economic Zone project for technology and logistics sectors is an example of the government's efforts to support the private sector."

Abdullah ben Nasser ben Khalifa Al-Thani
Eerste Minister
(november 2014)

- Eind november werd in Qatar de Ras Bufontas ingehuldigd, de eerste van de drie speciale economische zones (*special economic zone –SEZ*). Ras Bufontas ligt naast de internationale luchthaven Hamad en biedt huisvesting aan bedrijven actief in communicatie, IT, energie, logistiek, constructie en transport. De twee andere zones worden Abu Nakhla en Um Alhoul. De bedoeling van deze zones is om het oprichten van bedrijven evenals de ontwikkeling van de privésector te stimuleren, om op die manier bij te dragen aan de diversificatie van de economie en de komst van meer KMO's in het land.

- Het project Lusail Real Estate Development omvat de bouw van een nieuwe kuststad ten noorden van Doha, over een oppervlakte van 35m² en voor een capaciteit van 200.000 inwoners. Op termijn zal Lusail bestaan uit 18 districten, 2 lagunes, 2 havens, een Formule 1-circuit, parkings, residentiële wijken, badplaatsen, handelscentra, luxe winkels, sportinfrastructuur, scholen en een ziekenhuis. Het is ook in Lusail dat de openingswedstrijd van de Wereldbeker 2022 zal worden gespeeld.

- Het Qatar Entertainment City zou het licht zien in het centrum van Lusail en bestaan uit 180.000 m² ruimte voor vrijetijdsactiviteiten. Het is het eerste in zijn soort in de gehele regio en zou, onder andere, hotels, een themapark en een aquapark herbergen.

- Amphibious 1000 is een ultramodern, luxe hotelcomplex. Dit futuristische project omvat een maritieme zone met 4 half verzonken hotels, waarvan de talrijke suites een panoramisch uitzicht bieden op de onderzeese kunstmatige riffen. Het kostenplaatje van deze uitzonderlijke infrastructuur wordt geraamd op 500 miljoen USD en de constructie zou moeten afgerond zijn tegen 2022.

- Eén van de grootste projecten waar aan gewerkt wordt is Pearl Island, een archipel van kunstmatige eilanden op enkele kilometers van het stadscentrum van Doha. Geschat op een totale kostprijs van 10 miljard euro en voorzien op een

capaciteit van 35.000 residenten zal de archipel plaats bieden aan toeristische complexen, plezierhavens, woonzones en handelscentra.

Transport

De ontwikkeling van het Qatarese transportnetwerk zal van het grootste belang zijn in de komende jaren. Het netwerk zal immers tegen 2022 moeten in staat zijn om de miljoenen verwachtte toeristen te vervoeren. Op langere termijn zal ook de Qatarese bevolking kunnen genieten van een performanter vervoersnetwerk.

Ashghal is verantwoordelijk voor het ontwerp en de aanleg van de autosnelwegen en de andere hoofdwegen. De bedoeling is vooral om de mobiliteit te verhogen door de trajecttijd te verkorten en de veiligheid van de gebruikers te garanderen. Toch is het de aanleg van het momenteel nog volledig onbestaande spoorwegnetwerk dat de grootste investeringen vraagt.

- De metro van Doha zou operationeel moeten zijn vanaf 2019. Het netwerk zal 212 km aan sporen omvatten, verdeeld over vier lijnen en met 85 haltes.

  In 2013 werd dit beschouwd als het grootste lopende burgerlijk bouwproject. Vier contracten van meerdere miljarden, voor de eerste 130 km aan sporen (waarvan 99 km ondergronds) werden in 2013 initieel toegewezen voor het ontwerp en de aanleg van tunnels en stations voor de rode lijn (die de luchthaven met het stadscentrum van Doha zal verbinden) en de groene lijn.

  Ook in de nieuwe stad Lusail zal een light metrosysteem worden aangelegd (Light Rail Transit) dat in verbinding zal staan met dat van Doha.

  Tot slot is een hogesnelheidslijn op lange afstand voorzien voor het transport van zowel passagiers als goederen, als aanvulling op het Qatarese spoorwegnetwerk. Het Emiraat zal in totaal 750 km sporen aanleggen, toegankelijk via een honderdtal stations en aangesloten op het GCC Railway Network.

- De internationale luchthaven Hamad (Hamad International Airport – HIA) opende in mei 2014 zijn deuren ter vervanging van de oude internationale luchthaven van Doha. De globale kostprijs overschreed de 15,5 miljard USD. Op dit moment heeft de luchthaven een capaciteit van 25 miljoen passagiers per jaar, maar via verschillende uitbreidingsfasen zou deze capaciteit tegen 2020 moeten verdubbelen.

  De IATA (*International Air Transport Association*) voorziet een stijging van 5,7% voor het vrachtvervoer in Qatar tegen het jaar 2018. De HIA biedt een cargoterminal met een capaciteit van 750.000 ton per jaar, een vrijhandelszone en een business park.

  De luchthaven is de uitvalsbasis voor een tiental luchtvaartmaatschappijen, waaronder Qatar Airways, de nationale luchtvaarmaatschappij van Qatar. Volgens het onafhankelijke bureau Skytrax is Qatar Airways 5 sterren waard en bovendien werd zij verkozen als beste luchtvaartmaatschappij ter wereld in 2012 en verdiende zowel in 2013 als 2014 een tweede plaats.

- Het project « New Port », geschat op 27 miljard QAR (7,4 miljard USD) omvat de aanleg van een haven ten zuiden van Doha, tussen Al-Wakrah en Mesaeed, om tegen 2030 tegemoet te komen aan de groeiende handelsnoden van Qatar en aan de toekomstige ontwikkeling van het land. Daarnaast zal de haven ook dienen als basis voor de Qatarese zeemacht.

  De aanleg zal over verschillende fasen gespreid worden. Tegen 2020 zal de haven voorzien zijn van een treinstation en van 3 terminals met een totale jaarlijkse overslagcapaciteit van meer dan 6 miljoen containers.

- Het project « Sharq Crossing » (of Doha Bay Crossing) omvat drie symbolische bruggen die onderling verbonden zullen zijn dankzij tunnels verzonken in de baai van Doha. De totale kosten worden geschat op 5 miljard dollar en het project zou tegen 2020 moeten afgewerkt geraken.

- De constructie van de Qatar-Bahrein Causeway, ook wel de Vriendschapsbrug genoemd, werd al meermaals vertraagd. De opening is gepland voor 2022. Het geheel is over een afstand van 40 km samengesteld uit afwisselend hangbruggen en dijken en bevat zowel een spoor- als een wegverbinding. De weg is een natuurlijke verlenging van de Koning Fahdlaan die Bahrein met Saoedi-Arabië verbindt.

OPPORTUNITEITEN VOOR BELGISCHE BEDRIJVEN:

- Uitbating en onderhoud van gebouwen
- Baggering
- Aanleg van sportinfrastructuur
- Bouw van hotels
- Bouw van woongelegenheden
- Expertise op gebied van spoorwegen
- Architectuur
- Veiligheidsuitrusting
- Expertise op gebied van mechanica, elektriciteit, loodgieterij
- ...

3.2 KOOLWATERSTOFFEN

Petroleum en gas zijn de motors van de Qatarese economie. Deze grondstoffen vertegenwoordigen bijna 90% van de uitvoer (zie 2.2.2), 54% van het BBP (zie 2.2.1) en 60% van de begrotingsinkomsten van de vijf laatste jaren.

Qatar is de 3de grootste producent van koolwaterstoffen (petroleum en gas) uit het Midden-Oosten met 4,8 miljoen voe/d (vaten olie-equivalent per dag) in 2012, na Saoedi-Arabië (13,4 miljoen voe/d) en Iran (6,6 miljoen voe/d). Per inwoner heeft Qatar echter de grootste productie met 2,6 voe/d en loopt daarmee ver vooruit op Koeweit die de tweede grootste productie heeft.

Deze cijfers getuigen enerzijds van de rijkdom van het land, maar ook van zijn onvermijdelijke afhankelijkheid van de koolwaterstoffen. Daarnaast zijn de investeringsmogelijkheden zeer talrijk voor buitenlandse bedrijven.

Qatar Petroleum (QP) is een openbaar bedrijf en de nationale oliemaatschappij van Qatar. Zij controleert alle bewegingen van de sector, van de exploratie tot de verkoop, via de productie, de raffinage, het transport, de stockage en de marketing. Naast het ruwe petroleum en aardgas ondervangt Qatar Petroleum ook aardgascondensaat, LNG (Liquified Natural Gas), synthetische brandstoffen, geraffineerde producten, petrochemie en meststoffen.

De huidige bestuurder, Mohammed Saleh Al-Sada is ook de Qatarese Minister van Energie en Industrie. (www.mei.gov.qa). QP is de derde grootste oliegroep ter wereld qua gecumuleerde reserves aan petroleum en gas. Het kent meerdere filialen, waaronder de volgende bedrijven:

- Qatar Petrochemical Company (QAPCO)
- Qatar Fertiliser Company (QAFCO)
- Qatar Vinyl Company (QVCb)
- Qatargas
- RasGas
- Qatar Chemical Company
- Industries Qatar QSC
- Qatar Petroleum International
- Qatar Chemical Company Limited
- Gulf International Services
- Qatar Intermediate Industries
- ...

ENERGETISCHE INFRASTRUCTUREN VAN QATAR

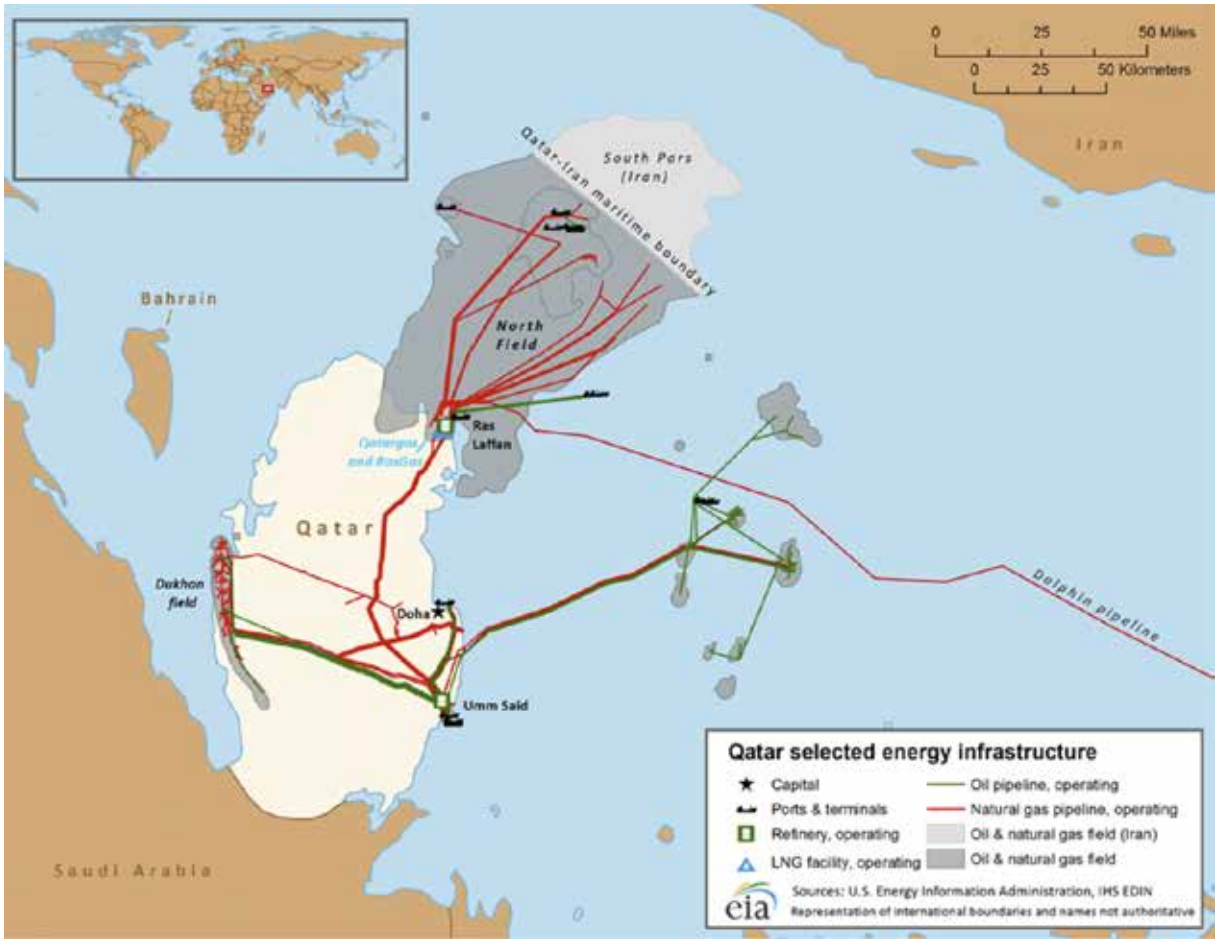

Bron: U.S. Energy Information Administration

3.2.1 GAS

EXPLORATIE EN PRODUCTIE

Qatar beschikt over de derde grootste aardgasreserve van de aarde, na Rusland en Iran. Het potentieel bedraagt 24.681 bcm (miljarden m³), ofwel 13,4% van de totale wereldreserve. Deze voorraad is goed voor 156 jaar productie aan het huidige ritme.

Het North Field, in 1971 ontdekt door Shell, was de eerste aardgasvoorraad ter wereld. Het veld ligt tussen de territoriale wateren van Qatar en Iran, die het veld delen. Op dit moment is 99% van de aardgasreserves van Qatar hiervan afkomstig. In 2010 beslisten de autoriteiten van het land om de exploratie en exploitatie van het North Field tot minstens 2015 uit te stellen om zo de productie van het veld op lange termijn te optimaliseren. Er blijven echter mogelijkheden bestaan in het behoud en het onderhoud van de bestaande infrastructuur.

Volgens de meest recente cijfers van de IEA (Internationaal Energieagentschap) was Qatar in 2013 de 3de grootste producent van aardgas, met 161 bcm of miljarden m³ (tegenover 157 in 2012), goed voor 4,6% van het wereldtotaal, ver na de Verenigde Staten (689 bcm) en Rusland (671 bcm), maar net voor Iran (159 bcm). Dankzij de enorme investeringen toegekend in de jaren 1990 wist Qatar zijn productie te verzesvoudigen op twaalf jaar tijd (27 bcm in 2001). De productie nam tussen 2009 en 2013 jaarlijks toe met 15,4%.

Omwille van het moratorium op het North Field zou Qatar geen grote stijging van de productie moeten registreren in de komende jaren. Het project van het gascomplex Barzan, het laatste dat werd goedgekeurd voor de onderbreking, vormt hierop een uitzondering. De aanleg van dit complex, geschat op een waarde van 10,3 miljard USD, werd aangevat in 2011 en de infrastructuur zou in gebruik moeten worden genomen vanaf begin 2015. Het enorme complex omvat zowel onshore- als offshoreconstructies, waaronder een verwerkingseenheid voor gas, een recuperatie-eenheid voor zwavel en een eenheid voor het onttrekken van LNG. De productiecapaciteit zou in de buurt moeten komen van 1,4 miljard vierkante voet of 39,6 miljoen m³/dag aan aardgas. Deze installatie zou de petrochemische industrie en de elektriciteitswinning moeten bevoorraden.

WERELDWIJDE AARDGASPRODUCTIE PER JAAR PER LAND (2013)

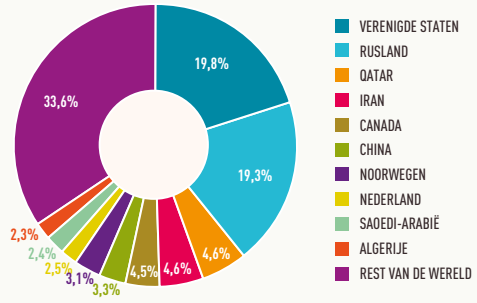

Bron: IEA (2014)

In 2013 was 52,6% van de gasproductie van Qatar bestemd voor de uitvoer van LNG. 11,7% van het aardgas werd via pijpleidingen getransporteerd naar Oman en naar de Verenigde Arabische Emiraten. Het resterende volume werd gebruikt in het binnenlandse circuit of werd geraffineerd.

"It's therefore likely that Qatar will continue extracting gas well into the 22nd century".

Qatar National Bank
(september 2014)

VERBRUIK EN RAFFINAGE

Het binnenlands verbruik van aardgas verdrievoudigde bijna tussen 2003 en 2012 tot een volume van 36,8 miljoen m³/dag, ofwel 30% meer dan in 2011. In de huishoudens wordt gas gebruikt voor het koken, maar het zijn vooral de elektriciteitsproductie en de waterontziltingsinstallaties die verantwoordelijk zijn voor het grootste verbruik. Het gas bestemd voor huishoudelijk gebruik wordt verkocht aan sterk gesubsidieerde prijzen: 1 à 1,5 USD/miljoen btu (british thermal units).

Het aardgas wordt ook geraffineerd of gebruikt als grondstof in de petrochemie. Qatar is koploper in de GTL-technologie (gas-to-liquids). Daarbij wordt gebruik gemaakt van een raffinageproces waarbij het droge aardgas omgezet wordt in een vloeibare brandstof zoals diesel met een laag zwavelgehalte of nafta. De regering was oorspronkelijk van plan om het land te voorzien van een raffinagecapaciteit van 400.000 vaten per dag (of ongeveer 64.000m³/dag). Deze doelstelling werd echter verlaagd als gevolg van meerdere vertragingen en terugtrekkingen.

Hoewel wereldwijd talrijke projecten ontwikkeld worden beschikken slechts twee andere landen over GTL-infrastructuur: Maleisië en Zuid-Afrika. Qatar zelf telt twee fabrieken.

- Oryx GTL is voor 51% in handen van QP en voor 49% van zijn uitbater Sasol-Chevron GTL. Het bedrijf is gesitueerd in de Ras Laffan Industrial City. Op volle capaciteit gebruikt de fabriek 9,3 miljoen m³/dag aan aardgas vanuit het veld Al Khaleej om 30.000 vaten GTL-producten per dag te produceren. Wanneer het moratorium opgeheven wordt is voorzien om de productie uit te breiden naar 100.000 vaten.

- Het project Pearl GTL is voor 51% eigendom van QP en voor 49% van zijn uitbater Shell. Dagelijks worden 45,3 miljoen m³ aardgas gebruikt om 140.000 vaten GTL-producten aan te maken en 120.000 vaten afgeleide vloeistoffen en LPG. Het gaat over de grootste installatie ter wereld van deze soort en de eerste geïntegreerde, waarmee wordt bedoeld dat de productie van aardgas onmiddellijk wordt gevolgd door een conversie-installatie.

EXPORT

Binnen de koolwaterstoffen bestaat het leeuwendeel uit gas. Dit vertegenwoordigt 64% van de totale export van het land (zie 2.2.2).

Qatar is de 2de grootste exporteur ter wereld van gas in een klassement dat wordt geleid door Rusland met 203 bcm. Daarop volgt Qatar met 121 aan het buitenland verkochte bcm, gevolgd door Noorwegen (103 bcm) en Canada (54 bcm).

11,7% van het gewonnen aardgas is bestemd voor

© 54north, CC BY-SA 3.0

© Dyvoyy, Flickr.com, CC BY-SA 2.0

twee buurlanden: Oman en de Verenigde Arabische Emiraten. Het project Dolphin Gas, waar QP deel van uit maakt, moet de gasleidingen van deze drie landen met elkaar te verbinden. Voorzien voor een capaciteit van 56,6 miljoen m³ per dag transporteerde het netwerk al 53,8 miljoen m³ in 2012. De Verenigde Arabische Emiraten ontvingen dagelijks 48,1 m³, tegenover 5,7 miljoen m³ voor Oman. Het bedrijf Dolphin Energy Limited, dat de pijplijn uitbaat, is van plan om in 2015 zijn capaciteit uit te breiden tot 90,6 miljoen m³.

Sinds 2006 is Qatar ook de eerste wereldwijde uitvoerder van LNG. In 2013 werd 52,6% van de gaswinning besteed aan de productie ervan. De exportcapaciteit van het Qatarese LNG is de grootste ter wereld, met 77 miljoen ton per jaar, verdeeld over Qatargas (42 miljoen ton per jaar) en Ras Gas (34 miljoen ton per jaar).

Volgens Qatar Petroleum bedroeg de export in 2012 76 miljoen ton, goed voor 32% van de totale internationaal verhandelde hoeveelheid LNG. Zijn bevoorrechte ligging, halfweg tussen Europa en Azië, in combinatie met goede transportinfrastructuur, maken dat het land winst kan halen uit de internationale marktopportuniteiten. In 2012 was 63% van het uitgevoerde volume bestemd voor Azië en 30% voor het Europese continent.

De meeste van deze verkopen gebeuren via contracten op lange termijn, op basis van geïndexeerde prijzen afhankelijk van de koers van petroleum. Sinds enkele jaren is Qatar echter toch zijn LNG beginnen commercialiseren via contracten op korte termijn (minder dan 5 jaar) en ook op de spotmarkt. Deze laatste vertegenwoordigt momenteel een derde van de wereldmarkt aan LNG en zou zijn belang nog kunnen vergroten in functie van de verwachte productie-ontwikkeling. Qatar kon in 2012 en 2013 profiteren van de hoge prijzen in Azië, in het bijzonder in Japan (16 USD/ miljoen btu tegenover 11 USD/ miljoen btu in Europa in 2012).

Tot 2015 zal een aanbod dat aanzienlijk lager ligt dan de vraag kenmerkend zijn voor de LNG-markt omdat de prijzen ten behoeve van Qatar hoog gehouden worden. Daarna, tussen 2015 en 2020, zullen meerdere Australische projecten in productie gaan en zo een concurrentie vormen om aan de behoeften van de Aziatische markt te voldoen. Toch is vandaag al meer dan 90% van het Qatarese LNG-volume gereserveerd via SPA (supply purchase arrangements) voor de periode 2014 -2020.

3.2.2 PETROLEUM

EXPLORATIE EN PRODUCTIE

Qatar is sinds 1961 lid van de Organisatie van olie-exporterende landen (Organization of the Petroleum Exporting Countries - OPEC). Zijn ruwe petroleumvoorraden worden geschat op 25,2 miljard vaten, de 9de grootste voorraad van de OPEC-landen en de 13de ter wereld.

Drie olievelden vertegenwoordigen samen meer dan 85% van de productiecapaciteit aan ruwe olie: Al-Shaheen, Dukhan en Idd Al-Shargi.

De petroleumproductie haalde in 2013 volgens Qatar Petroleum een gemiddelde van 1,8 miljoen vaten per dag, een toename ten opzichte van de cijfers van 2012 (1,6 miljoen), en het dubbele van 10 jaar geleden (900.000 vaten/dag in 2003).

Dit volume omvat zowel de ruwe petroleum a rato van 730.000 vaten/dag als de verschillende afgeleide vloeistoffen van aardgas (zoals gascondensaat, liquified petrol gas LPG, LNG, ...) goed voor ongeveer 1,1 miljoen vaten per dag. Deze twee productklassen kennen een uiteenlopende evolutie.

De productie van het brute Qatarese goud loopt terug, gezien er vijf jaar geleden in 2008 nog 836.900 vaten per dag gehaald werd. QP is van plan om 6,6 miljard USD te injecteren in het opnieuw in gebruik

nemen en verbeteren van de exploitatietechnieken van offshore en onshore olievelden. Deze investeringen moeten bijdragen tot de stabilisatie van de productie vanaf 2015 en een herstel in de daaropvolgende jaren. De QNB (Qatar National Bank) verwacht een verhoging tot 800.000 vaten per dag tegen 2017.

De afgeleide vloeistoffen uit gas hebben echter wel de wind in de zeilen. De productie hiervan, die vroeger slechts 500.000 vaten per dag bedroeg (2008), volgde de groeiende exploitatie van gas. In 2012 oversteeg het geproduceerde volume zelfs dat van ruwe olie en dit voor het eerst in de geschiedenis van het land. Het succes van aardgas zou nog moeten aanhouden en een verzekerde groei betekenen voor de productie van geraffineerde petroleumderivaten. Volgens de schattingen van de QNB zou alleen al het gascondensaat moeten toenemen tot 800.000 vaten per dag in 2015 tot het miljoen vaten/dag in 2016. De voorraad zou 22 miljard vaten bedragen.

VERBRUIK EN RAFFINAGE

Het petroleumverbruik in Qatar nam met een factor 2,5 toe tussen 2003 (72.000 vaten/dag) en 2012 (189.700 vaten/dag).

Qatar beschikt over twee raffinaderijen waarvan de capaciteit de binnenlandse vraag naar petroleumproducten ruim overstijgt en zo het land toelaat om het meeste te exporteren. Beide installaties liggen vlak bij exportterminals: de ene in Umm Said en de andere in Ras Laffan. Deze laatste zou zijn capaciteit moeten verdubbeld zien om tegen 2016 meer condensaat afkomstig van de gasvelden te kunnen verwerken.

EXPORT

Qatar exporteert de grote meerderheid van zijn ruwe olie en zijn petroleumderivaten, omdat aan de binnenlandse energievraag wordt voldaan door aardgas.

Het zwarte goud verlaat het land via drie terminals: Umm Said (Mesaieed), Halul Island en Ras Laffan. Het netwerk van onderzeese oliepijpleidingen van QP brengt de ruwe aardolie van de offshore velden naar het eiland Halul, waar het wordt bewerkt voor de export. Op het vasteland wordt de meeste aardolie naar de terminal Umm Said gebracht voor raffinage of export.

Qatar blijft de op één na kleinste uitvoerder van de OPEC-landen en laat enkel Ecuador achter zich. In 2013 verkocht het land 599.000 vaten/dag van de ruwe olie en 511.000 vaten/dag aan geraffineerde producten. Deze export is vooral bestemd voor Azië en Oceanië.

De aanzienlijke daling van de internationale koersen die gaande is sinds halfweg juni 2014 vormt een bedreiging voor de petroleumsector wereldwijd. Het effect op Qatar is echter beperkt, omdat de verkoop van koolwaterstoffen vooral uit gas bestaat. De budgettaire vooruitzichten 2014/2015 gingen uit van een prijs per vat van 65 USD, terwijl deze laatste al onder de grens van 50 USD was gezakt in januari 2015.

OPPORTUNITEITEN VOOR DE BELGISCHE BEDRIJVEN:

- Raffinage
- Exploratie
- Exploitatie van olie en gaz
- Behoud en onderhoud van de infrastructuur
- GTL-Technologie
- Petrochemie
- ...

3.3 CLEANTECH

Qater heeft het ambitieuze plan om een economische groei te realiseren en tegelijkertijd aandacht te hebben voor milieubescherming en duurzame ontwikkeling, zoals opgenomen in het QNV 2030. Artikel 30 van de Grondwet geeft aan dat "*de Staat ijvert voor de bescherming van het milieu en het milieu-evenwicht om een globale en duurzame ontwikkeling te garanderen voor de komende generaties*".

De Qatari zijn zich bewust van de kwetsbaarheid van hun land als het gaat om de voorziening in basisgoederen als drinkbaar water en voeding. De overheid is ook bezorgd over de gevolgen op lange termijn van de industriële activiteiten op het milieu en over de onmiskenbare afhankelijkheid van fossiele brandstoffen die het emiraat typeert. Er staan meerdere projecten op stapel, gaande van hernieuwbare energie tot water- en afvalbeheer en vervuiling.

Behalve de Minister van Energie en Industrie werken nog andere spelers aan oplossingen binnen deze problematiek:

- l'Ashghal, de nationale instantie van openbare werken, onder meer verantwoordelijk voor het waterbeheer (www.ashghal.gov.qa/en)
- Kahramaa (Qatar General Electricity & Water Corporation), openbaar bedrijf dat het monopolie in handen heeft voor de distributie van water en elektriciteit en verantwoordelijk is voor het toezicht op de sector (www.km.com.qa)
- Onafhankelijke privé-producenten van water en elektriciteit (Independent Water and Power Plant – IWPP), waaronder de Qatar Electricity and Water Company (www.qewc.com), die vaak in een joint-venture met buitenlandse bedrijven werken
- Het Ministerie van milieu (www.moe.gov.qa)
- Het Ministerie van stedenbouw en stedenbouwkundige planning (www.baladiya.gov.qa).

3.3.1 ZONNE-ENERGIE

Als gevolg van de bliksemsnelle economische groei kreeg Qatar te maken met een stijgende binnenlandse vraag naar energie. Tussen 2000 en 2012 is het verbruik van gas en elektriciteit gestegen van 8 GWh naar 20,5 GWh. In september 2014 noteerde Kahramaa een toename van 12% van de vraag in de loop van de 12 maanden ervoor.

Qatar blijft zijn energieproductiecapaciteit opvoeren en wil van 8,3 GW in 2012 overgaan tot 15 GW in 2015. Tot hiertoe werd al 8 miljard USD geïnvesteerd in de uitbreiding van de transmissie- en distributienetwerken. Nog eens 4,1 miljard USD

"Kahramaa's primary goal is to make renewable energy power generation and electrification in Qatar feasible as well as profitable. We want to produce more clean energy to save burning natural gas in power plants, which we can sell at higher prices globally."

Essa bin Hilal Al Kuwari
voorzitter van Kahramaa
(4th Annual Qatar Alternative Energy Investors Summit, maart 2013)

zijn voorzien tussen 2012 en 2015 voor projecten in verband met elektriciteit (en water).

De huidige capaciteit van elektriciteitsgeneratie is gebaseerd op de verbranding van aardgas. De ontwikkelingsstrategie QNV 2030 streeft ernaar om de afhankelijkheid van koolwaterstoffen te verminderen.

Qatar richt zich nu op het promoten van hernieuwbare energie, met een drievoudige doelstelling:

- Een economische: om energie aan een lagere kostprijs te verkrijgen en een maximum van de totale gasproductie te kunnen exporteren omwille van de hoge kostprijs op de internationale markten

- Een ecologische: om de uitstoot van de broeikasgassen te beperken en tegemoet te komen aan de conclusies van de vergadering van de Verenigde Naties over de klimaatopwarming die in 2012 in Doha werd gehouden

- Een diplomatieke: om een voorbeeld te stellen in een belangrijk thema voor de internationale gemeenschap en voor de sector van de duurzame bouw in het bijzonder. Het land heeft zich in zijn kandidatuur voor de Wereldbeker 2022 geëngageerd tot "zero carbon".

De zon biedt het meeste potentieel wat betreft mogelijke bronnen van hernieuwbare energie, gezien de andere nauwelijks toepasbaar zijn in Qatar. Ondanks een aantal technische complicaties zoals het aanwezige stof en de luchtvochtigheid zijn de omstandigheden gunstig: overvloedige zon, weinig neerslag, een vlak landschap en uitgestrekte, onbenutte terreinen.

Tijdens de 18de klimaatconferentie van de Verenigde Naties einde 2012 in Doha heeft de overheid van Qatar zich geëngageerd om tegen 2030 30% van de nationale energiebehoefte uit zonne-energie te halen. Het land streeft er daarom naar een productiecapaciteit van 200MW uit zonne-energie te halen tegen 2020.

De eerste pilootcentrale van Kahramaa zou in 2016 in bedrijf gesteld worden. De bouwcontracten zullen in de loop van het eerste trimester van 2015 worden toegewezen. De generatiecapaciteit zal 10 à 15 MW bedragen. De centrale komt in Duhail en zal zich uitstrekken over een gebied van 100.000m². Er is 2 miljoen bijkomende m² nodig om de uiteindelijke doelstelling te halen, verspreid over 60 nog te bepalen locaties in het hele land.

De investeringen in de sector zouden de komende jaren nog moeten toenemen. De regering zou bijvoorbeeld graag zien dat 80% van de waterontzilting, een bijzonder energieverslindende procedure, zou kunnen gebeuren op zonne-energie. Bij verschillende constructieprojecten (zie 3.1) in Qatar is de technologie voor zonne-energie geïntegreerd.

- De voetbalstadions, zowel de nieuwe als de te renoveren constructies, zouden moeten voorzien worden van zonne-energie, voor zover de technische problemen de realisatie van de noodzakelijke werken niet in de weg staan. De elektriciteit voor de air conditioning zou worden opgewekt via fotovoltaïsche panelen en warmtecollectoren zullen worden geïnstalleerd op het dak en op de buitenmuren van de stadions. Ingenieurs van de Universiteit van Qatar hebben ook een soort kunstmatige wolk (solar powered gas-filled cloud) uitgedacht die de toeschouwers en atleten tegen de zon moet beschermen.

- Qatar Rail heeft aangekondigd dat de metro van Doha, de light metro van Lusail en het spoornetwerk gedeeltelijk op zonne-energie zullen functioneren.

- In het project « Msheireb Downtown Doha » (goed voor 5,5 miljard USD) voor de modernisering van de oude handelswijk van de hoofdstad, is de installatie van 5.200 zonnepalen voorzien. Deze zullen aan een deel van de inwoners zonne-energie en warm water leveren. Het project heeft als doel om als eerste ter wereld een duurzame renovatie te realiseren in het centrum van een grote stad.

Er bestaan ook investeringsmogelijkheden in de sector van de R&D. De Qatar Foundation heeft bepaald dat zonne-energie één van de belangrijkste te financieren domeinen wordt.

3.3.2 WATER

Dit 'blauwe goud' is een raar goed in Qatar. Er zijn nauwelijks waterbronnen voorhanden en het land heeft geen rivieren of meren.

Het probleem wordt ook steeds groter naarmate de vraag toeneemt (+8.9% in 2012) als gevolg van de demografische evolutie en een verbruiksvolume dat bij de hoogste ter wereld ligt (500L/dag tegenover een wereldwijd gemiddelde van 230L).

Hoewel van beperkte omvang is de landbouwsector een grote waterverbruiker en dit natuurlijk omwille van het klimaat. De irrigatiemethoden bestaan vooral uit het onder water zetten van landbouwgebieden en zijn weinig efficiënt.

Het netwerk van bewateringskanalen is maar van matige kwaliteit en vertoont veel lekken, waardoor het verlies dubbel zo groot is als gebruikelijk, tot bijna 35% van het distributiewater, in plaats van de gemiddelde 16% volgens de internationale normen.

Om deze enorme verspilling te beperken heeft de overheid een sensibiliseringscampagne opgezet die moet aanzetten tot spaarzaamheid, met de bedoeling om op 5 jaar tijd het waterverbruik per inwoner met 35% te doen dalen.

Ontzilting, drainage, opslag en de verwerking van afvalwater zijn de grootste uitdagingen in deze sector.

ONTZILTING

Het gebruik van ontzilt zeewater nam met een factor 3,5 toe sinds 1995, tot 430 miljoen m³ in 2012. Qatar is voor vrijwel 99% afhankelijk van bewerkt zeewater om te voorzien in zijn behoefte aan drinkwater.

Qatar produceert vandaag 1,1 miljoen m³ per dag via 7 ontziltingsinstallaties gekoppeld aan elektriciteitscentrales. De totale maximumcapaciteit bedraag 1,48 miljoen m³ per dag. Vier van deze centrales zijn eigendom van de Qatar Electricity and Water Company (QEWC) in het complex Ras Abu Fontes. De drie andere zijn gelegen in Ras Laffan en worden uitgebaat door QEWC en buitenlandse privé-partners onder de vorm van joint ventures. Het hoge zoutgehalte van 40 à 70 g/l brengt bijkomende ontziltingskosten met zich mee.

Er zijn nieuwe investeringen in de sector voorzien om tegemoet te komen aan de toenemende behoefte aan drinkbaar water. Op lange termijn zal het land 3,5 miljoen m³ water per dag nodig hebben.

- Een project voor een nieuwe elektriciteitscentrale met een gecombineerde cyclus en productie via thermische ontzilting, met een capaciteit van minstens 2.000 MW en 545.000m³/dag werd aangekondigd en toevertrouwd aan een privé-uitbater, de Ras Laffan Facility D (een PPP).

- Een uitbreiding van de bestaande infrastructuur van Ras Laffan staat ook op het programma, met de constructie van een ontziltingsinstallatie die gebruik maakt van omgekeerde osmose voor het produceren van water bestemd voor de petrochemische industrie. Deze technologie zou ook in de toekomst de voorkeur genieten.

- De overheid wil het gebruik van zonne-energie promoten. Kahramaa heeft in partnerschap met de Qatar Environnement & Energy Research Institute (QEERI) van de Qatar Foundation de DohaSol gebouwd, een pilootcentrale die gebruik maakt van omgekeerde osmose. Het is de bedoeling om nog andere productie-eenheden bij te bouwen, om aan een totale generatiecapaciteit van 200 MW te komen (zie 3.3.1)

AFWATERING EN DE VERWERKING VAN AFVALWATER

Qatar heeft te kampen met een grote achterstand op gebied van afwateringsvoorzieningen en de verwerking van afvalwater.

Meer dan de helft daarvan gaat verloren door lekken of bij gebrek aan een rioleringsnetwerk. Enkel wat daarna overblijft kan nog verwerkt worden, maar de recyclagecapaciteit is beperkt en het gezuiverde afvalwater wordt weinig gebruikt bij gebrek aan een aansluitend distributienetwerk.

Ashghal wil infrastructuren op poten zetten voor de verwerking en de recyclage van afvalwater. Eén van de projecten is een nieuw zuiveringsstation in Al-Dakhirah (ten noorden van Doha), het IDRIS-project voor het verzamelen en verwerken van afvalwater (500.000m³/dag) evenals een distributienetwerk voor gezuiverd water naar de landbouw en de industrie (2,7 miljard USD).

OPSLAG

De wateropslagcapaciteit van Qatar is onvoldoende. Qatar beschikt op dit moment slechts over een autonomie van 60 uur en zou graag het verbruik van 7 dagen op voorraad kunnen houden.

Kahramaa, het overheidsbedrijf dat het monopolie op de water- en elektriciteitsdistributie in handen heeft, lanceerde het project Water Security Mega Reservoir. Het bedrijf schreef aanbestedingen uit voor het leveren van materiaal voor de constructie van 5 enorme reservoirs en de daarbij horende infrastructuur, op te leveren in 2017. De globale kostprijs wordt geschat op 2,5 miljard USD.

Gezien de pluviometer nooit meer dan 75,2 mm per jaar aangeeft kan het freatisch vlak (= de grondwaterspiegel) in Qatar zich niet herstellen en dreigt deze steeds verder te verarmen. Grondwater is nochtans één van de enige beschikbare zoetwaterbronnen. Er worden studies en pilootprojecten uitgevoerd om de grondwaterspiegel kunstmatig te herstellen.

3.3.3 AFVAL

Het volume aan afval dat in Qatar wordt gegenereerd stijgt jaarlijks met 10 à 15% en vertegenwoordigt op dit moment bijna 7.000 ton per dag. 30% daarvan is afkomstig van de huishoudens, de overige 70% van de industrie en de constructie.

Het door de steden opgehaalde afval wordt naar één van de drie stortplaatsen van het land gebracht: Umm Al-Afai (voor huishoudelijk afval en groot afval), Rawda Rashed (voor bouw- en afbraakafval) en Al-Krana (afval afkomstig uit afvalwater).

Hoewel vandaag slechts 8% van het afval wordt gerecycleerd, heeft de overheid zich toch tot doel gesteld om tegen 2016 het recyclagepercentage te doen stijgen tot 38%. Naast informatie-en sensibiliseringscampagnes over afvalscheiding ondersteunen nog verschillende andere initiatieven de opkomende recyclage-industrie.

Er werden vijf transferstations gebouwd, respectievelijk in South Doha, West Doha, Industrial Area, Dukhan en Al-Khor. Deze zijn uitgerust met stockagebunkers waar het recycleerbaar materiaal uitgefilterd wordt, zoals glas, papier, aluminium en plastiek.

De meest veelbelovende ontwikkeling is het Domestic Solid Waste Management Centre (DSWMC) in Mesaieed; de eerste geïntegreerde centrale voor de verwerking van vast afval in het Midden-Oosten. De installatie heeft een totale

verwerkingscapaciteit van 2.300 ton per dag. Het is de bedoeling om de hoeveelheid ingegraven afval van 92% naar 64% te laten zakken en tegelijkertijd energie op te wekken. Daarbij wordt er gebruik gemaakt van de nieuwste technologieën om vier verwerkingsprocessen te doorlopen: het scheiden en recycleren, het composteren, het omzetten van afval in energie via verbranding en het afvoeren van niet-recycleerbaar materiaal naar een stortplaats.

De overheid heeft nog meer plannen tot het sluiten en saneren van stortplaatsen, het beheren van gevaarlijk afval en het bouwen van bijkomende verwerkingscentrales.

3.3.4 VERVUILING VAN DE ATMOSFEER

De CO^2 -productie van Qatar per inwoner is momenteel de hoogste ter wereld (36,95 ton per hoofd in 2013). Het succes van petroleum en gas in combinatie met de beperkte bevolking verklaart deze bijzonder ongunstige cijfers.

Tijdens de klimaatconferentie van de Verenigde Naties, die in december 2012 in de hoofdstad werd gehouden, engageerde het emiraat zich tot een verminderde uitstoot van broeikasgassen. Twee projecten werden al gelanceerd door de koolwaterstofsector:

- Qatargas legde de basis voor een project dat het gas dat vrijkomt bij het laden van gastankers in Ras Laffan op te vangen en te recycleren. Het Jetty Boil Off Gas Recovery Project wordt geschat op 1 miljard USD en zal toelaten om 90% van de uitgestoten gassen op te vangen, goed voor bijna 600.000 ton per jaar.

- Het project van de Qatar Fuel Additives Company (QAFAC) voorziet een installatie voor de recuperatie van CO2 in Mesaieed. De kost wordt geschat op 80 miljoen USD. Met deze installatie zal tijdens het productieproces de CO2 uitgestoten door de schoorsteen van de methanoltransformator (500 ton per dag) kunnen worden gerecycleerd.

OPPORTUNITEITEN VOOR DE BELGISCHE BEDRIJVEN:

- Zonne-energie
- R&D op het vlak van zonne-energie
- Ontzilting
- Technologie voor omgekeerde osmose
- Scheidings-en recyclagetechnologie voor afval
- Compostering
- Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen
- ...

De Qatar Foundation en zijn technologisch park financieren bovendien tal van projecten. Zo subsidiëren Shell, Qatar Petroleum en QSTP bijvoorbeeld voor 70 miljoen USD (gespreid over 10 jaar) een researchcentrum in het Imperial College van Londen, dat onderzoek doet naar nieuwe technieken om koolstoffen op te vangen en op te slagen.

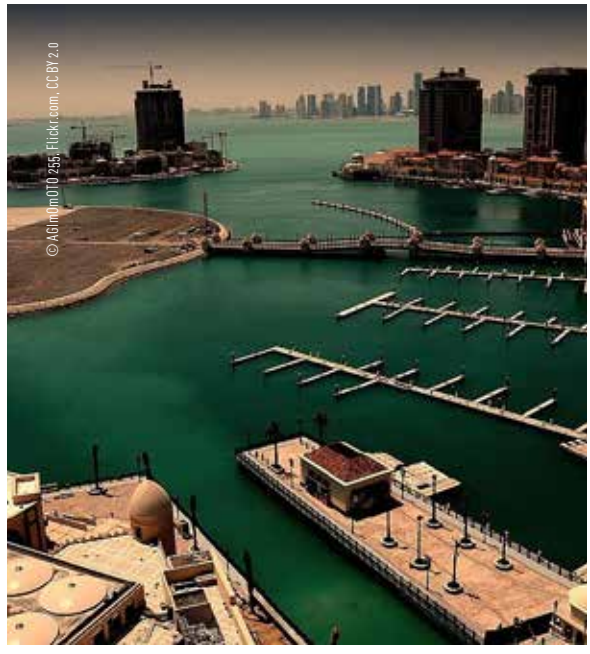

3.4 DE GEZONDHEIDSZORG

EEN SECTOR IN TOPCONDITIE

De kwantitatieve en kwalitatieve groei van de vraag naar gezondheidszorg in Qatar die sinds enkele jaren geobserveerd wordt, valt volgens het rapport 2013 van de SCH (*Supreme Council of Health*) te verklaren door 4 factoren waar de overheid rekening mee moet houden:

- Het onvoorspelbare en snel toenemende bevolkingsaantal van het land vereist een aanpassing van de infrastructuur. Qatar kende de sterkste groei ter wereld tussen 2000 en 2014 (met een gemiddelde jaarlijkse bevolkingstoename van 9,1%). De uitbreiding van het netwerk, de diensten en het personeel in de gezondheidszorg is noodzakelijk.

- Qatar huisvest de tweede grootste immigrantengroep ter wereld, na de Verenigde Arabische Emiraten. De meerderheid daarvan zijn mannen, die een risicoberoep uitoefenen en verblijven in verafgelegen industriële zones. Deze situatie vereist bijzondere aandacht voor, onder meer, werkongevallen en de preventie van overdraagbare ziekten.

- Hoewel Qatar één van de kleinste bevolkingsgroepen ter wereld onder de 65 jaar heeft, is het aantal niet overdraagbare ziekten gelijkaardig aan andere landen. Dit wordt voornamelijk verklaard door de snel evoluerende levenswijzen, die bovendien steeds meer sedentair zijn. Chronische ziekten zoals obesitas en diabetes zijn steeds meer aanwezig. Deze situatie vereist preventiecampagnes en de promotie van een gezondere levensstijl.

- Qatar heeft één van de meest comfortabele inkomens per inwoner tegenover de rest van de wereld. De uitgaven aan gezondheidszorg per hoofd zijn bij de hoogste in de GCC en worden geschat op 1.715 USD per jaar. De verwachtingen die worden gesteld aan de medische sector liggen bijzonder hoog, wat veel opportuniteiten biedt.

OPENBAAR VS PRIVÉ

Het systeem wordt gereguleerd door de Hoge Gezondheidsraad (Supreme Council of Health-SCH www.sch.gov.qa). De Raad subsidieert en beheert twee belangrijke organismes binnen de openbare gezondheidszorg:

- de Primary Health Care Corporation (PHCC), die 23 centra telt en 39% van de nationale ambulante zorgverstrekking voor zijn rekening neemt

- de Hamad Medical Corporation (HMC), die 8 ziekenhuizen beheert (Hamad General Hospital, Women's Hospital, Al-Rumailah Hospital, Heart Hospital, Al-Wakrah Hospital, Al-Amal Hospital, Al-Khor Hospital, Cuban Hospital) en 27% van de ambulante zorg op zich neemt, naast 75% van alle ziekenhuisopnamens.

De privésector telt 4 ziekenhuizen. Het Doha Medical Centre Hospital werd opgericht in 2001 en was het eerste privé-ziekenhuis van het land. Sindsdien openden nog 3 andere medische centra hun deuren: het Al-Ahli Hospital, het American Hospital en het Al-Emadi Hospital.

Deze privé-initiatieven krijgen met heel wat uitdagingen te kampen, voornamelijk in de coördinatie met de openbare sector voor het uitwisselen van informatie, het transport van patiënten en de toegang tot diensten. Het toekomstige financieringsmodel van deze ziekenhuizen blijft ook nog een vraagteken. De overheid is het eens over de noodzaak van een ontwikkelingsstrategie om de rol en de verantwoordelijkheden van de privésector in de komende jaren te vergroten.

NHS 2011-2016

De gezondheid van de Qatarese bevolking is één van de sleutelelementen uit het luik "human development" van de nationale strategie 2030(QNV). In april 2011 kondigde Qatar een wijzing aan van het programma gericht op de gezondheidszorg: de "National Health Strategy 2011-2016". Dit plan wil van Qatar één van de grootste spelers ter wereld maken. Tegen 2016 moet het land een koploper worden op gebied van medische zorg en onderzoek, zowel op regionaal als internationaal niveau. Sinds januari 2012 is er ook een PMO (*Programme Management Office*) die de implementatie van het plan moet verzekeren en ondersteunen.

De strategie bestaat uit 37 projecten verdeeld over 6 jaar. De drie voornaamste thema's zijn:

- het verleggen van het accent van de behandeling van ziekten naar de preventie ervan
- het ontwikkelen van een efficiënte en betaalbare dienstverlening voor alle Qatari
- het uitbouwen van research op hoog niveau en een voortgezette professionele ontwikkeling in alle domeinen van de gezondheidszorg garanderen

De actuele vraag vereist een uitbreiding van de infrastructuur, van diensten, van personeel en van financiering.

UITBREIDINGSPERSPECTIEVEN

Infrastructuur

De SCH, PHCC en HMC voorzien talrijke uitbreidingen van het netwerk in het komende decennium. Er worden 65 bijkomende centra opgericht tegen 2022 (54 nieuwe en 11 vervangingen):

- 5 medische centra
- 24 gezondheidscentra (waarvan 6 vervangingen)
- 10 ziekenhuizen (waarvan 3 vervangingen)
- 17 gespecialiseerde instellingen (waarvan 2 vervangingen)
- 9 ondersteunende faciliteiten

In 2013 openden twee nieuwe gezondheidscentra hun deuren, het ene in Zecreet en het andere in Doha. Volgens de planning moeten nog 4 bijkomende faciliteiten operationeel worden tegen eind 2014, moet met de bouw van 33 andere worden gestart, nog 20 worden ontwerpen en 8 laatste in project gaan.

GEZONDHEIDSFACILITEITEN

Infrastructuur	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Medische centra	1	2	3	3	7	7	7	7	7	7	7
Gezondheidscentra	24	25	26	29	40	43	43	43	43	43	43
Ziekenhuizen	8	8	8	9	13	13	13	13	13	14	15
Gespecialiseerde instellingen	3	3	5	6	7	9	10	14	14	14	18
Ondersteunende faciliteiten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Totaal aantal faciliteiten	36	38	42	47	67	72	73	77	77	78	92
Totaal aantal bedden	2.208	2.100	2.100	2.223	2.629	2.629	2.629	2.980	3.362	4.462	5.581
Aantal renovatieprojecten	0	0	6	15	15	28	28	28	28	28	42

Bron: SCH Annual Report 2013

Het aantal beschikbare bedden zal stijgen van 2.100 in 2013 naar 5.581 in 2022. Deze inspanningen moeten het emiraat toelaten om zijn beddencapaciteit te verhogen, die in 2012 volgens de statistieken van de Wereldgezondheidszorg slechts 12 bedden voor 10.000 inwoners bedroeg.

Het aantal faciliteiten en het aantal bedden moet dus 2,5 keer zo hoog komen te liggen in één decennium. Daarnaast komen nog eens 42 renovatieprojecten.

De Qatar Foundation (zie 2.1.6) heeft de bouw (ter waarde van 7,9 miljard USD) gefinancierd van het Sidra Medical and Research Center in Doha, dat zijn deuren moet openen in 2015. Dit ultramoderne medisch onderzoekscentrum, volledig gedigitaliseerd en voorzien van de nieuwste technologie, is gespecialiseerd in de gezondheidszorg gericht op vrouwen en kinderen: verloskunde, gynaecologie en pediatrie. In het centrum zouden 5000 personen tewerkgesteld worden.

GEZONDHEIDSFACILITEITEN

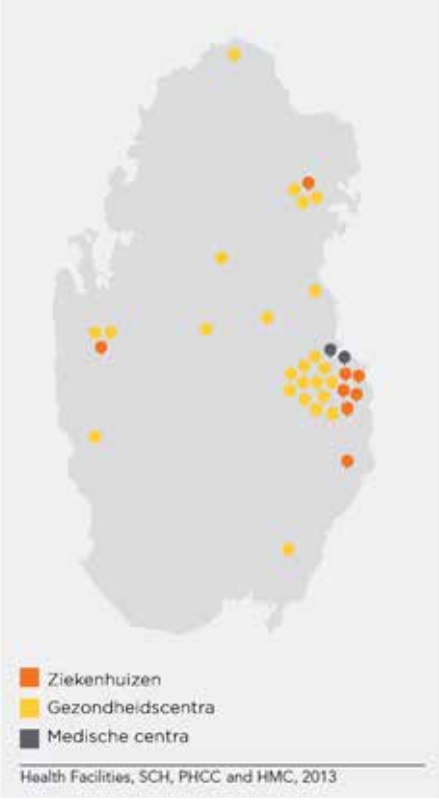

Bron: SCH Annual Report 2013

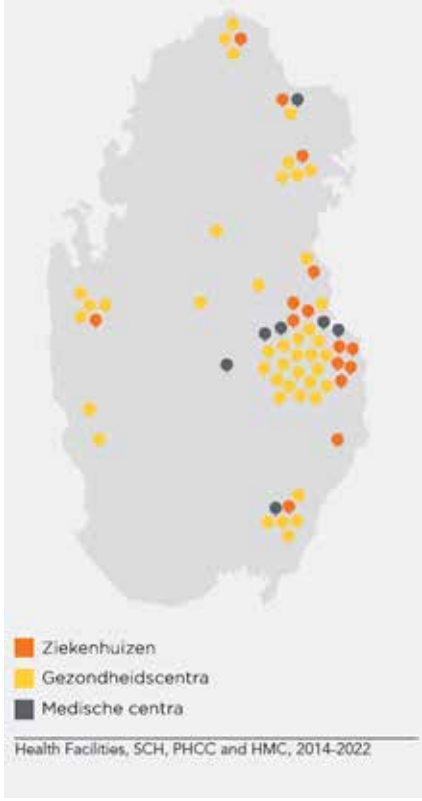

Bron: SCH Annual Report 2013

Diensten

De vraag naar diensten binnen de gezondheidszorg, zowel ambulant als binnen het ziekenhuis zelf, zou moeten toenemen in de loop van de komende 20 jaar. SCH, PHCC en HMC registreerden al een stijging van 7% in de verstrekte medische diensten in 2013 tegenover 212. Toch kenden een aantal diensten ook een daling, als gevolg van sluitingen, dienstwijzigingen of gebrek aan materiaal.

DIENSTEN IN DE GEZONDHEIDSZORG

Key Services	2012	2013	2012-2013 (%)
Medical Commission			
SCH – MC Center/Units Tests	1,705,406	1,947,082	14
Total	1,705,406	1,947,082	14
Health Centers			
SCH – Health Center Visits	215,774	491,648	128
PHCC – Health Center Visits	3,817,356	2,646,885	-31
PHCC - Vaccines	149,425	108,710	-27
PHCC – Clinical Laboratory Tests	2,865,037	2,424,335	-15
PHCC – Prescriptions	159,358	169,416	6
Total	7,206,950	5,840,994	-19
Hospitals			
HMC – Inpatient Admissions	70,444	80,463	14
HMC – Outpatient Visits	966,139	1,066,882	10
HMC – Emergency Department Visits	726,467	853,715	18
HMC – Day Case Surgery	12,814	15,945	24
HMC – Home Healthcare Visits	19,767	27,367	38
HMC – Births	18,814	20,097	7
HMC – Pediatric Emergency Center Visits	474,141	519,619	10
HMC – Ambulance Calls	110,645	131,775	19
HMC – Clinical Laboratory Tests	13,189,297	15,207,000	15
HMC – Outpatient Therapy	279,221	322,398	15
HMC – Life Flight Activation	1,258	2,243	78
HMC – Prescriptions	4,666,065	5,520,360	18
Total	20,535,072	23,767,864	16
Other Specialized			
SCH – Food and Water Tests	243,556	342,648	41
SCH – Drug Tests	2,500	2,050	-18
Total	246,056	344,698	40
Total Key Services	29,693,484	31,900,638	7

Key Services, 2012-2013

Bron: SCH Annual Report 2013

Personeel

Het SCH subsidieert ook de *Qatar Council for Healthcare Practionners* (QCHP), de raad die professionals in de gezondheidszorg accrediteert. De grote uitdaging zal liggen in het aantrekken van gekwalificeerd personeel.

Om de uitbreiding van de sector te ondersteunen heeft het SCH de aanwerving, het behoud en de kwaliteit van het onderwijs evenals de opleiding van het medisch personeel geconsolideerd. De werkkracht nam met 8% toe tussen 2012 en 2013. Meer in het bijzonder nam vooral het aantal artsen, apothekers en assistent-apothekers toe, met respectievelijk 10% en 23%.

Meerdere internationale scholen, bekend voor hun onderwijskwaliteit aangaande de gezondheidszorg, zijn al aanwezig in Qatar op de campus van de Education city. Hier bestaan ook mogelijkheden voor de Belgische universiteiten, via een samenwerking met de Qatar Foundation. Belgium Healthcare volgt alvast aandachtig de ontwikkeling van de Qatarese markt.

Financiering

De Qatarese begroting voor 2014/2015 kent aan de gezondheidszorg een bedrag van 4,31 miljard USD toe, goed voor 7,18% van de totale portefeuille.

Volgens het jaarrapport van de SCH is de financiering van de openbare gezondheidszorg met 18% gestegen tussen 2012 en 2013, van 9,7 miljard QAR (2,6 miljard USD) naar 11,4 miljard QAR (3,1 miljard USD), om tegemoet te komen aan de noden op gebied van infrastructuuruitbreidingen, diensten en medisch personeel.

Qatar blijft één van de landen ter wereld waar de regering het meeste bijdraagt aan de uitgaven in de gezondheidssector. In 2012 bedroeg de overheidsbijdrage 83,6%. Het gemiddelde van de OESO-landen is 69,2%, terwijl dit percentage in de GCC rond de 75% schommelt.

Qatar introduceerde in 2013 als eerste in de GCC een verplichte nationale ziekteverzekering. Het uiteindelijke doel is dat niet alleen iedere inwoner van het land een bedrage levert, maar ook elke persoon die er verblijft om professionele of privéredenen.

© Flickr.com, Christine und Hagen Graf, CC BY-SA 2.0

De werkgever van expats zal de kost voor deze verzekering ten laste moeten nemen voor de werknemers zelf en voor hun familie. Wie tijdelijk op bezoek komt zal de premie betalen wanneer hij zijn visum betaalt.

De gedekte zorgen zullen stapsgewijs verhoogd worden, volgens de kalender en bepalingen hierna:

- Vanaf 1 juli 2013: alle vrouwen met de Qatarese nationaliteit ouder dan 12, voor bepaalde specifieke zorgen
- Vanaf 1 januari 2014: alle Qatari, in bepaalde erkende ziekenhuizen
- Vanaf 1 juli 2014: alle Qatari, in alle ziekenhuizen en erkende zorgcentra
- Vanaf 1 januari 2015: alle bezoekers en expats, behalve arbeiders, in alle hospitalen en erkende centra
- Eind 2015: alle expats en bezoekers in alle ziekenhuizen en erkende centra

Op termijn zal de ziekteverzekering dus iedereen dekken voor alle geleverde gezondheidszorgen in alle instellingen, zowel privé als openbaar.

De « National Health Insurance Company » (NHIC), een gouvernementele instantie onder de SHC, werd in maart 2012 opgericht om de prestaties van de verschillende verzekeringsinstanties en de vragen van de verzekerden te coördineren.

OPPORTUNITEITEN VOOR DE BELGISCHE BEDRIJVEN:

- Medisch personeel
- Medische algemene en specifieke uitrusting en apparaten
- Medicijnen
- Medische software
- Personeel voor R&D
- Robotica
- ...

© Fibot, CC BY-SA 3.0

© Francisco Anzola, CC BY 2.0

4

RECENTE SUCCES-STORIES

CHASSIS HANIN 70

DEME 71

MEMNON 72

CHASSIS HANIN

SECTOR : RAAMWERKEN

In 1905 richtte Georges Hanin in Marche-en-Famenne zijn eigen bedrijf in spiegels en glaswerk op, daarna ook in raamwerken.

In 1192 kopen Denis en Mathilde Rutot het merk « Châssis Hanin" en zetten sindsdien het vakwerk gespecialiseerd in houtbewerking en vensterramen verder. Ze hebben het productgamma uitgebreid en zijn zich ook gaan richten op andere materialen zoals aluminium en PVC van hoge kwaliteit. Ze werden in 1997 beloond met de prijs voor de beste startende bedrijfsleider, toegekend door de jury COMENEF van de *Chambres des métiers et négoces francophone*s.

In de loop van de jaren 2000 verwerven ze na elkaar de Miroiterie Jamboise (Jambes), de Vitrerie du Condroz (Ciney), de Drion Bank Security (Gembloux), een bedrijf gespecialiseerd in kogelvrije en inbraakwerende raamwerken en loketten, en tot slot de Comptoir des Glaces (Aarlen). Deze verschillende fillialen ontwikkelen een eenheidsfilosofie en vullen elkaar aan zonder te concurreren. De 4 bedrijven van Châssis Hanin stellen vandaag zo'n 40 arbeiders te werk.

De kenspreuken van het huis (kwaliteit, stevigheid en schoonheid) bepalen de globale strategie. Het bedrijf werkt met artisanale productie-ateliers, zonder bandwerk of robotisering. De raamwerken in PVC, alu of ijzer worden ontworpen en gefabriceerd met voortdurende aandacht voor perfectie en innovatie, de leuze van het huis indachtig. Het hoogopgeleide personeel volgt stap voor stap de productie van de stukken op, om zo een specifiek product te verkrijgen dat voldoet aan elke individuele vraag. Het bedrijf werkte al voor prestigieuze Belgische klanten als de NAVO of het hotel Métropole in Brussel.

Enkele jaren geleden besliste Châssis Hanin om zich te richten op Qatar. Er worden heel wat paleizen gebouwd in het Midden-Oosten; een onmiskenbaar ontwikkelingspotentieel voor deze Belgische KMO die luxe vensterramen en poorten aanbiedt. Als eerste benadering van de markt gingen Denis en Mathilde Rutot in mei 2009 naar de beurs Futuralia in Doha.

Sindsdien zijn zij trouw aanwezig op elke jaarlijkse editie van "Project Qatar", zowat de Batibouw van Doha en een must voor de bouwsector in de regio. Hoewel ze er in eerste instantie als bezoekers heen gingen, hebben ze er ondertussen hun eigen stand, dankzij de logistieke steun van AWEX. Het koppel ging vervolgens meerdere keren op prospectie, wat leidde tot ontmoetingen met lokale ondernemers in de hoop een partnerschap af te sluiten.

Begin 2013 sluit het bedrijf een contract met Darwish Holding, een grote Qatarese distributeur. In hetzelfde jaar wordt een nieuwe drietalige medewerker (Frans, Engels, Arabisch) aangeworven, die belast wordt met de verkenning van de Qatarese markt. In eerste instantie werkte deze vanuit België, daarna vanuit een permanent collectief bureau dat het bedrijf in januari 2014 in Doha opende onder bescherming van AWEX.

Na de eerste prinselijke economische zending naar Saoedi-Arabië en Oman, waarbij in gezelschap van Minister Marcourt een korte uitstap naar Doha werd gemaakt, tekende Châssis Hanin in juni 2014 zijn eerste bestelbon voor Qatar. De bestelling betreft 4 immense full option raamwerken, onder andere bestand tegen zandstormen. De raamwerken zijn per zeecontainer op eind januari 2015 aangekomen. In navolging van deze eerste bestelling volgden er nog twee nieuwe orders. Samen zijn deze verkopen aan Qatar goed voor 15% van het totale zakencijfer van het bedrijf in 2015.

www.hanin.be

« Cette mission nous sert à être reconnus, elle nous a permis d'ouvrir certaines portes. Tant la Princesse Astrid que le Ministre ont accès à des contacts et des personnes auxquels nous n'aurions jamais accès en tant que citoyen ordinaire. Ils nous donnent une notoriété certaine. »

Mathilde Pirlet-Rutot

CFO, over de prinselijke economische zending naar Saoedi-Arabië en Oman in maart 2014 (Bron: RTBF, 20 maart 2014)

DEME

SECTOR : BAGGERWERKEN

De milieu-en baggerwerkengroep DEME is een samensmelting van bedrijven waarvan de oorsprong meer dan 150 jaar teruggaat. DEME is gespecialiseerd in uitdiepings- en onderhoudsbaggerwerken, het bouwen en uitbreiden van haveninfrastructuur, de diensten aan de gas- en petroleumindustrie, het bergen van schepen, het werken in open zee, het bouwen van offshore windmolen en een hele rits milieugerichte activiteiten van waterzuivering tot bodemsanering, maar ook het reinigen en recycleren van sedimenten en aarde.

Het bedrijf is voor 100% een filiaal van de groep CFE, dat op zijn beurt voor 60,40% in handen is van de holding Ackermans & Van Haaren.

DEME heeft 4.500 medewerkers in dienst en heeft werven over de hele wereld. Dankzij zijn investeringsprogramma en high-techmateriaal behoort de vloot van DEME vandaag bij de meest moderne, meest performante en meest polyvalente ter wereld.

In 2013 realiseerde de groep uitstekende resultaten met een zakencijfer van 2.532 miljoen EUR, dat is 32% meer dan in 2012. Het orderboekje blijft bovendien hoge topen scheren (3.049 miljoen EUR).

Het Midden-Oosten (samen met India) droeg voor 10% bij aan het zakencijfer van 2013. DEME is er actief via MEDCO (Middle East Dredging Company Q.S.C.), een partnerschap aangegaan in 2004 tussen het Qatarese bedrijf United Development Company (45,1%), Qatar Holding (regering van Qatar, 10%) en DEME (44,1%).

Het bedrijf MEDCO heeft enorme werven gerealiseerd zoals de Pearl, een archipel van artificiële eilanden, evenals het ophogen en verstevigen met rotsen van de luchthaven van Doha.

In maart 2012 verwierf MEDCO een enorm contract voor baggerwerken in de vaargeul naar het project "New Port", gesponsord door het New Port Project Steering Committee onder de Qatarese regering. Het lastenboek omvat tevens het uitbaggeren van het bassin, de ophogingswerken over een oppervlakte van ongeveer 4,5 km² voor de zeemachtbasis evenals de bouw van twee golfbrekers in rotsblokken langs weerzijden van de vaargeul. De werf zou in 2016 moeten opgeleverd worden. De "New Port" is gelegen tussen Al Wakrah en Mesaeed, ten zuiden van Doha, en zou moeten tegemoetkomen aan de groeiende commerciële behoeften van Qater en de verwachte groei aan containervracht moeten opvangen. De waarde van het contract dat MEDCO binnenhaalde is ongeveer 4,5 miljard QAR (941 miljoen EUR).

www.deme-group.com

MEMNON

SECTOR: MEDIA

Memnon Archiving Services is een Belgisch bedrijf actief in de digitalisering en opwaardering van audiovisuele archieven. Het is een van de weinige internationale spelers gespecialiseerd in het domein van "media archives". Memnon biedt digitalisering op grote schaal aan voor zowel audio- als videoarchieven, de eventuele restauratie ervan, de opslag, de indexering en het in beperkte mate, voor een gericht doel of zelfs voor het grote publiek ter beschikking stellen ervan.

Memnon volgt strikt de aanbevelingen van in archivering gespecialiseerde organisaties zoals IASA (International Association of Sound & Audiovisual Archives) en de IFTA (International Federation of Television Archives).

In zijn twee digitaliseringsstudio's, in Brussel (in Flagey – het oude gebouw van het Nationaal Instituut voor Radio-omroep - NIR) en in Luik, kan Memnon alle soorten dragers van video- en/of geluidsmateriaal verwerken, zowel van analoge als van digitale oorsprong.

Het bedrijf biedt oplossingen aan via outsourcing (digitalisering buitenshuis van audiovisuele archieven bij één van de filialen van Memnon) of insourcing (wanneer de digitalisering met de hulp van Memnon bij de klant zelf gebeurt).

Naast het verwerken van audiovisuele dragers heeft het bedrijf dankzij zijn IT-afdeling ook informaticatools ontwikkeld bestemd voor archivarissen en documentalisten. Deze laten toe om audiovisuele collecties te beheren, te documenteren en semi-automatisch te indexeren. Daarnaast kunnen ook specifieke documentaire profielen worden aangemaakt.

Memnon heeft al bijna een miljoen uur audiovisueel materiaal op zijn actief staan en dit voor prestigieuze culturele instituten en audiovisuele spelers uit heel Europa. Tussen de internationale referenties staan onder meer de Télévision Suisse Romande, het Europees Parlement, de British Library en de Bournemouth University.

Einde 2013 vormde Memnon in Dubaï een joint-venture met MediaGuru, een dienstenbedrijf gericht op de media. Deze is verantwoordelijk voor een aantal archiveringsprojecten in het Midden-Oosten (o.a. in Qatar), in Noord-Afrika en in Turkije.

www.memnon.be

"We are setting up a digitatisation facility in Dubai Media City which will provide managed services to clients. This will primarily service radio, television and film content. We believe that there are valuable resources in the region that need to be archived. People are very passionate about it and they have the inclination and the budgets to do so. I think it's an opportunity for those in the business of archiving to provide the best facilities."

Sanjay Salil
CEO van MediaGuru
(27 oktober 2013)

© Zalittle.a, CC BY-SA 4.0

© Flickr.com, Still ePsiLoN, CC BY 2.0

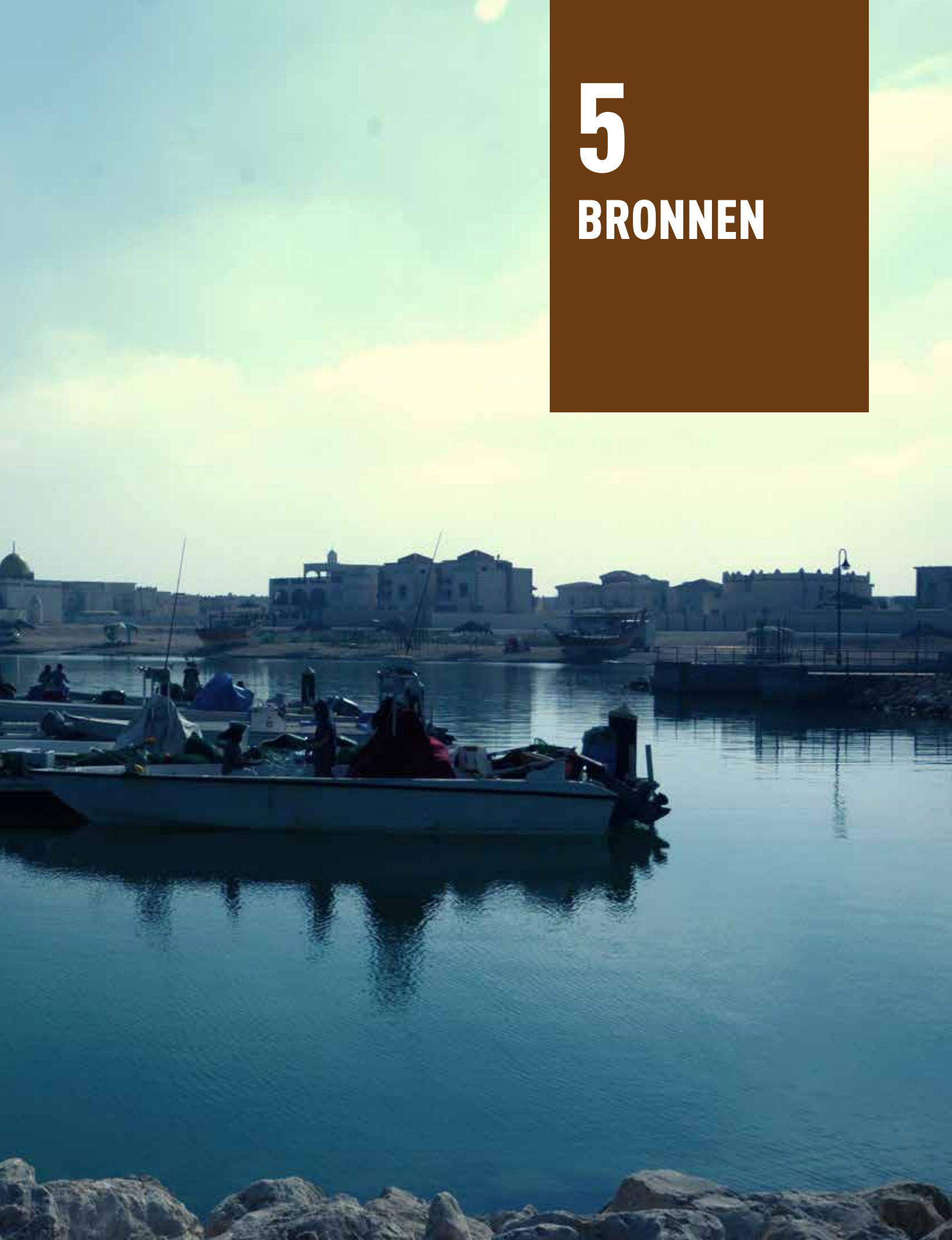

5
BRONNEN

ONZE PARTNERS

Flanders Investment & Trade
www.flandersinvestmentandtrade.be

Brussel Invest & Export
www.brusselinvestexport.be

Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers
www.awex.be

FOD Buitenlandse Zaken
www.diplomatie.be

QATARESE BRONNEN

Ministerie van Ontwikkelingsplanning en Statistiek
www.qsa.gov.qa

Ministerie van Milieu
www.moe.gov.qa

Ministerie van Stedenbouw en Stedenbouwkundige planning
www.baladiya.gov.qa

Ministerie van Economie en Handel
www.mec.gov.qa

Ministerie van Energie en Industrie
www.mei.gov.qa

Hoge Gezondheidsraad - Supreme Council of Health (SCH)
www.sch.gov.qa

Qatar Central Bank
www.qcb.gov.qa

Qatar Foundation
www.qf.org.qa

Ashghal (nationale instantie voor openbare werken)
www.ashghal.gov.qa/en

Kahramaa (openbaar bedrijf voor de distributie van water en elektriciteit)
www.km.com.qa

Qatar Electricity and Water Company
www.qewc.com

Qatar Petroleum (QP)
www.qp.com.qa

Qatar Investment Authority (QIA)
www.qia.qa

INTERNATIONALE BRONNEN

The Economist Intelligence Unit
www.eiu.com

Europese Commissie
http://ec.europa.eu

Wereldhandelsorganisatie
www.wto.org

Internationaal monetair fonds
www.imf.org

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
www.oecd.org

Wereldbank
www.worldbank.org

World Economic Forum
www.weforum.org

International Trade Center
www.intracen.org

International Energy Agency (Internationaal Energieagentschap)
www.iea.org

Credendo Group
www.credendogroup.com

Trends
www.trends.be

L'Echo
www.lecho.be

U.S. Energy Information Administration
www.eia.gov

Sovereign Wealth Fund Institute
www.swfinstitute.org

UK Trade & Investment
www.gov.uk/government/organisations/
uk-trade-investment

Financial Times
www.ft.com

Ministère français des Finances- Trésor
-Direction générale
www.tresor.economie.gouv.fr

Le Monde diplomatique
www.monde-diplomatique.fr

Moniteur du Commerce international (MOCI)
www.lemoci.com

Les Echos
www.lesechos.fr

Qatar Infos
www.qatarinfos.net

Zawya
www.zawya.com

NOTA'S

Agentschap voor Buitenlandse Handel
Montoyerstraat 3
1000 Brussel
+32 2 206 35 11
www.abh-ace.be

Flanders Investment & Trade
Koning Albert II-laan 37
1030 Brussel
+32 2 504 87 11
www.flandersinvestmentandtrade.com

Brussel Invest & Export
Louizalaan 500, bus 4
1050 Brussel
+32 2 800 40 00
www.brusselinvestexport.be

Agence Wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers
Saincteletteplein 2
1080 Brussel
+32 2 421 82 11
www.awex.be

Hoewel alles in het werk werd gesteld om nauwkeurige en actuele informatie te geven, kunnen noch het Agentschap voor Buitenlandse handel, noch zijn partners (Flanders Investment & Trade, Brussel Invest & Export en het Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers) verantwoordelijk worden gesteld voor fouten, weglatingen en leugenachtige verklaringen. Ze kunnen evenmin verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze studie.

Deze studie heeft niet de bedoeling advies te verstrekken.

PUBLICATIEDATUM: FEBRUARI 2015

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: MARC BOGAERTS
AUTEUR: NICOLAS PREILLON
GRAFISCHE VORMGEVING EN UITVOERING: CIBLE COMMUNICATION (www.cible.be)
GEDRUKT OP PAPIER MET EEN FSC-LABEL
DEZE STUDIE IS OOK BESCHIKBAAR OP DE WEBSITE VAN HET AGENTSCHAP VOOR BUITENLANDSE HANDEL: WWW.ABH-ACE.BE.

OVERNAME GEGEVENS (OF: TEKST) IS TOEGELATEN MITS BRONVERMELDING.